

Opozorilo: Neuradno prečiščeno besedilo predpisa predstavlja zgolj informativni delovni pripomoček, glede katerega organ ne jamči odškodninsko ali kako drugače.

Neuradno prečiščeno besedilo Zakona o varstvu okolja obsega:

- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 32/93 z dne 17. 6. 1993),
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu okolja – ZVO-A (Uradni list RS, št. 1/96 z dne 12. 1. 1996).

ZAKON O VARSTVU OKOLJA

(neuradno prečiščeno besedilo št. 1)

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. Splošne določbe

1. člen (namen zakona)

(1) Ta zakon ureja varstvo življenjskega in z njim neločljivo povezanega naravnega okolja ter splošne pogoje rabe naravnih dobrin (v nadaljevanju: varstvo okolja) kot temeljnega pogoja za zdrav in obstojen razvoj (okolje ohranjajoč razvoj).

(2) Usmerjanje razvojnih procesov, posegov v prostor in drugih posegov v okolje mora izhajati iz uravnoveženosti razvojnih in okoljskih potreb. Zadovoljevanje potreb sedanje generacije mora upoštevati enake možnosti zadovoljevanja potreb prihodnjih.

(3) Namen varstva okolja je ohranitev, izboljšanje in razvoj celovitosti, raznovrstnosti in kakovosti naravnih prvin, naravnih združb, naravnih dobrin in v njihovem okviru naravnih bogastev.

(4) Merilo vseh ravnanj in norm varstva okolja je človekovo zdravje, počutje in kakovost njegovega življenja ter preživetje, zdravje in počutje živih organizmov.

2. člen (urejanje varstva okolja)

(1) Urejanje zadev varstva okolja je v pristojnosti Republike Slovenije (v nadaljevanju: republika), razen kadar gre za z zakonom določene zadeve iz državne pristojnosti, ki se nanašajo na razvoj mest, ali kadar gre za zadeve lokalnega značaja ali pomena.

(2) Zadeve lokalnega značaja ali pomena so tiste, ki so, izvirajo ali lahko izvirajo samo iz območja lokalne skupnosti, njihov obseg ali vpliv pa ne presega njenih meja in jih lokalna skupnost lahko samostojno ureja, organizira, upravlja, nadzira, prepreči, financira, spodbuja ali drugače skrbi zanje, nanašajo pa se zlasti na:

1. naravne dobrine, ki so v lasti lokalne skupnosti ali so lokalnega pomena,

2. lokalne javne službe varstva okolja,
3. posebne ukrepe varstva okolja iz njene pristojnosti,
4. programiranje in planiranje na področju varstva okolja,
5. subsidiarne obveznosti priprave in izvedbe sanacija
6. zagotavljanje podrobnejšega ali posebnega monitoringa.

3. člen (cilji varstva okolja)

(1) Temeljni cilji varstva okolja so:

1. trajno ohranjanje vitalnosti narave, biološke raznovrstnosti in avtohtonosti biotskih vrst, njihovih habitatov ter ekološkega ravnotežja,
2. ohranjanje raznovrstnosti in kakovosti naravnih dobrin, naravnega genskega sklada ter ohranjanje rodovitnosti zemljišč,
3. ohranjanje in obnavljanje pestrosti ter kulturne in estetske vrednosti krajine in naravnih vrednot,
4. zmanjševanje porabe naravnih virov, snovi in energije.

(2) Operativni cilji varstva okolja so:

1. postopen prehod na uporabo obnovljivih naravnih virov,
2. preprečevanje nevarnosti ter zmanjševanje obremenitev za okolje,
3. odprava poškodb okolja ter ponovna vzpostavitev njegovih regeneracijskih sposobnosti.

(3) V namen okolje ohranjajočega razvoja so cilji varstva okolja tudi:

1. spremembe v proizvodnji in vzorcih porabe, ki prispevajo k minimizaciji porabe naravnih virov in ustvarjanja odpadkov,
2. razvoj in uporaba takšnih tehnologij, ki zmanjšujejo in odpravljajo obremenjevanja okolja,
3. uporaba neškodljivih in razgradljivih kemikalij in snovi, ki se ne kopičijo v živih organizmih.

4. člen (zagotavljanje varstva okolja)

Varstvo okolja zagotavljajo v okviru svojih pristojnosti oziroma pravic ali obveznosti:

1. republika;
2. občine in mestne občine oziroma širše lokalne skupnosti (v nadaljevanju: lokalne skupnosti);
3. državljani in drugi prebivalci kot posamezniki ali organizirani v društva, strokovna in druga združenja ter druge nevladne organizacije za varstvo okolja;
4. podjetja, ki opravljajo dejavnosti varstva okolja in njihova združenja;
5. izvajalci javnih služb, posameznih zadev na področju javnih služb in nosilci javnih pooblastil na področju varstva okolja;
6. povzročitelji obremenitev okolja.

5. člen (pojmi)

Pojmi imajo po tem zakonu naslednji pomen:

1. Okolje je tisti del narave, kamor seže ali bi lahko segel vpliv človekovega delovanja. Naravno okolje je sestav prvobitne in po človeku preoblikovane narave. Življenjsko

okolje je del okolja, kjer je vpliv na človeka neposreden. Grajeno in drugo tehnično okolje je po tem zakonu del okolja le kot dejavnik sprememb okolja.

- 1.1 Narava je celotnost materialnega sveta in sestav z naravnimi zakoni med seboj povezanih in soodvisnih delov in procesov. Človek je sestavni del narave.
- 1.2 Naravne prvine so tla, voda, zrak, živali in rastline, ki tvorijo litosfero, pedosfero, hidrosfero, atmosfero ter biosfero.
- 1.3 Naravni dejavniki so fizikalno-kemični procesi, relief, podnebje, hidrografske in biološke razmere ter drugi dejavniki, ki povzročajo spremembe okolja. Dejavniki okolja so tudi vplivi človekovega delovanja.
2. Naravna združba (ekosistem) je dinamičen sestav življenjskega prostora (biotop) in življenjske združbe (biocenoza), ki se kaže kot preplet naravnih prvin in naravnih dejavnikov, ki medsebojno reagirajo kot funkcionalna enota.
 - 2.1 Habitat je običajni življenjski prostor posameznega organizma ali populacije.
3. Naravne dobrine so sestavine narave, pomembne za zadovoljevanje človekovih materialnih in duhovnih potreb ter interesov in so lahko izključno ali hkrati naravno javno dobro, naravni viri ali naravne vrednote. Redke, dragocene ali vrednejše naravne dobrine so naravno bogastvo.
 - 3.1 Naravno javno dobro so površine v javni lasti, in sicer negrajeni deli zemljiškega, podzemnega, vodnega, morskega in zračnega javnega dobra, na katerih sta dostopnost in gibanje pod enakimi pogoji omogočena vsem.
 - 3.2 Naravni viri so obnovljive ali neobnovljive naravne prvine, ki so posredno ali neposredno gospodarsko izkoristljive.
 - 3.3 Naravne vrednote so poleg redkih in dragocenih naravnih pojavov tudi drugi vredni pojavi, sestavine oziroma deli žive in nežive narave, naravna območja ali deli naravnih območij, rastlinske in živalske vrste ter njihovi življenjski prostori, ekosistemi, deli naravne in kulturne krajine in objekti oblikovane narave.
- 4.1. Poseg v okolje je vsako trajno ali začasno človekovo dejanje ali opustitev ravnanja, ki s svojim vplivom lahko ogrozi ali ogroža zdravje ali okolje in ima za posledico njegovo umetno spremembo, obremenitev ali zaviranje njegovih naravnih sprememb, nanaša pa se zlasti na:
 - izkoriščanje in uporabo naravnih dobrin,
 - posege v prostor,
 - proizvodne in druge dejavnosti,
 - promet in porabo blaga,
 - emisije v vodo, zrak ali tla, odlaganje in kopičenje odpadkov ter druge vplive na okolje.
- 4.2. Nedopusten poseg v okolje je poseg, katerega vpliv povzroča čezmerno obremenitev, nevarnost za okolje ali poškodbo okolja.
 - 5.1. Emisija je izpuščanje oziroma oddajanje snovi (v tekočem, plinastem ali trdnem stanju) ali energije (hrup, vibracije, sevanje, toplota, svetloba) iz posameznega vira v okolje.
 - 5.2. Imisija je koncentracija snovi in drugih pojavov v okolju kot posledica emisije in delovanja naravnih in antropogenih dejavnikov.
 - 5.3. Odpadek je vsaka snov oziroma predmet v tekočem, plinastem ali trdnem agregatnem stanju neznanega lastnika ali ki ga proizvajalec, lastnik ali imetnik ne more ali ne želi uporabiti sam, ga ne potrebuje, ga moti oziroma mu škodi ali ga je zaradi interesov varstva okolja oziroma drugega javnega interesa treba obdelati, predelati ali odložiti, kot je predpisano.
 - 5.3.1. Nevarni odpadki so odpadki, ki nepredelani zaradi fizikalnih, kemičnih ali kužnih lastnosti lahko prispevajo ali imajo za posledico ogrožanje zdravja, če niso izolirani iz okolja, ki posredno ali neposredno učinkujejo na organizme zaradi njihove izpostavljenosti ali nalaganja v njih preko prehranjevalne verige, zaradi vzajemnih učinkov ali drugače. Odpadki se štejejo za nevarne, dokler ni dokazano nasprotno.
 - 5.3.2. Radioaktivni odpadki so nevarni odpadki, ki vsebujejo enega ali več radioaktivnih izotopov in so lahko nizko, srednje ali visoko radioaktivni odpadki ter zaradi svojih lastnosti zahtevajo posebno ravnanje.
 - 5.3.3. Komunalni odpadki so gospodinjski in njim podobni odpadki, ki nastajajo v proizvodnih

in storitvenih dejavnostih, v bivalnem okolju ter na površinah in v objektih v javni rabi, ki so pretežno trdi in po svoji sestavi heterogeni, zaradi razpršenosti virov njihovega nastanka in količine na viru pa se ravnanje z njimi zagotavlja na lokalni ravni.

- 5.3.4. Komunalne odpadne vode so odpadki z lastnostmi komunalnih odpadkov, ki so pretežno tekoči in zato zahtevajo posebno tehnologijo odvajanja in čiščenja.
- 5.3.5. Posebni odpadki so odpadki, ki niso nevarni ali komunalni odpadki, in je treba zaradi količine ali lastnosti ravnati z njimi na poseben predpisani način.
- 5.3.6. Odlagališče je prostor ali objekt na površini ali pod njo, ki omogoča varno in nadzorovano, končno ali začasno odlaganje odpadkov, ne da bi bilo s tem ogroženo zdravje ali kakovost vode ali zraka ali ekološki pogoji zunaj odlagališča ali pokrajina, pri čemer se uporabljajo tisti zaščitni ukrepi, ki jih omogoča najboljša v praksi uspešno preizkušena tehnologija.
6. Obremenitev okolja je, ne glede na to ali gre za obremenjevanje ali obremenjenost, vsak poseg oziroma posledica posega v okolje, ki je izključno ali hkrati povzročila ali povzroča onesnaženje okolja, razvrednotenje okolja, tveganje za okolje ali poškodbo okolja, ter raba in izkoriščanje naravnih dobrin.
 - 6.1. Dopustna obremenitev okolja je obremenitev, ki ne presega predpisanih normativov ali okvirov dovoljenih posegov v okolje (mejne vrednosti).
 - 6.2. Čezmerna obremenitev okolja je obremenitev, ki presega predpisane mejne vrednosti ali okvire dovoljenih posegov v okolje.
 - 6.3. Celotna obremenitev so skupni vplivi in učinki več istovrstnih sestavin, integralna obremenitev pa so skupni vplivi in učinki vseh prisotnih raznovrstnih sestavin.
 - 6.4. Opozorilna vrednost je s predpisom določena meja, pri kateri so verjetni škodljivi vplivi pri ponavljajoči se izpostavljenosti in je podlaga za opozorila in priporočila.
 - 6.5. Kritična obremenitev je obremenitev, ki presega s predpisom določeno kritično vrednost in je podlaga za uveljavljanje izrednih ukrepov, potrebnih za preprečevanje škodljivih vplivov že pri kratkotrajni izpostavljenosti.
- 7.1. Onesnaženje okolja so, ne glede na to ali gre za onesnaževanje ali onesnaženost, škodljivi vplivi ali učinki posegov v okolje, ki zmanjšujejo nevtralizacijsko in regeneracijsko sposobnost okolja, možnost njegove rabe in izkoriščanja ter škodijo materialom.
- 7.2. Razvrednotenje okolja so škodljivi vplivi in učinki posegov v okolje, ki povzročajo degradacijo naravnih vrednot in naravnih pogojev kakovosti življenja.
- 7.3.1. Tveganje za okolje je verjetnost, da bo nek poseg v okolje posredno ali neposredno škodoval okolju ali življenju ali zdravju ljudi.
- 7.3.2. Nevarnost za okolje je čezmerno tveganje, ki glede na visoko stopnjo verjetnosti nastanka dogodka ali obsega možne škode ni več sprejemljivo, razen ob izpolnjenosti posebnih posebej zahtevnih ukrepov.
8. Poškodba okolja je posledica posega v okolje, ki presega njegove regeneracijske sposobnosti, okvire dovoljenih posegov v okolje in pomeni degradacijo v večjem obsegu ali uničenje okolja ali njegovega dela.
 - 9.1. Ekološka nesreča je izredni dogodek ali vrsta dogodkov, ki so ušli nadzoru ali so nastali zaradi nenadzorovanih vplivov ali posegov v okolje ter imajo za posledico ogrožanje življenja ali zdravja ljudi, uničenje, poškodbo ali kritično obremenjenost okolja.
 - 9.2. Zloraba okolja je namerno ali iz malomarnosti storjeno dejanje ali opuščeno dolžno ravnanje, ki ima za posledico ekološko nesrečo, poškodovanje ali uničenje naravnih bogastev.
10. Povzročitelj obremenitve je vsaka pravna ali fizična oseba, ne glede na to ali deluje po javnem ali zasebnem pravu, če neposredno ali posredno, izključno ali hkrati onesnažuje okolje (onesnaževalec), degradira okolje (povzročitelj razvrednotenja), povzroča tveganje za okolje (povzročitelj tveganja) ali uporablja, izkorišča ali kako drugače posega v sestavine okolja (porabnik naravne dobrine).
11. Okoljsko breme so vsi z uživanjem lastnine povezani oziroma z zakonom predpisani, pa ne plačani stroški povzročitelja obremenitve.

- 12.1. Zavarovano naravno bogastvo je geografsko določeno območje (zavarovano območje) ali drug določen del narave, namenjen za posebne varstvene namene z vidika njegove znamenitosti in redkosti ter z vidika ohranjanja njegovih ekoloških in drugih funkcij. Status zavarovanega naravnega bogastva je podlaga za posamično ali skupno posebno ureditev upravljanja ter načina in stopnje njegovega varovanja (varstveni režim).
- 12.2. Status ogroženega okolja je podlaga za posebno ureditev, predpisano v skladu z določbami tega zakona za celovito sanacijo, vzpostavitev novega ali nadomestitev prejšnjega stanja posameznega območja, posamezne naravne združbe ali drugega dela naravne dobrine (režim celovite sanacije).
13. Spremljanje stanja okolja (monitoring) je tekoče opazovanje in nadzorovanje stanja okolja s sistematičnimi meritvami posameznih posebnih parametrov oziroma kazalcev kakovosti prvin oziroma sestavin okolja na izbranih krajih in z njimi povezanimi postopki nadzora, namenjenega odkrivanju sprememb v okolju z vidika teh parametrov.

2. Temeljna načela

6. člen (načelo celovitosti)

(1) Republika in lokalna skupnost morata pri planiranju in programiranju, sprejemanju predpisov, spodbud in olajšav, izdajanju dovoljenj in pri sprejemanju davčne politike, politike javnih financ, nadzoru in drugih ukrepih zagotoviti presojo njihovih učinkov na okolje. V primeru, ko je na voljo več okoljevarstvenih ukrepov, ki so enako uspešni, se izbere ekonomsko učinkovitejšega.

(2) Republika in lokalna skupnost zagotavljata kolektivne ukrepe, potrebne za doseg ciljev varstva okolja.

(3) Republika in lokalna skupnost morata zagotoviti javne službe varstva okolja, kadar obremenitev okolja ni mogoče odpraviti z lastno dejavnostjo njihovih povzročiteljev ali s storitvami drugih oseb, ki opravljajo dejavnosti varstva okolja na trgu.

7. člen (načelo sodelovanja)

(1) Pri institucionalnem urejanju varstva okolja mora biti zagotovljeno predhodno sodelovanje subjektov iz 4. člena tega zakona.

(2) Lastna pobuda povzročitelja za zmanjševanje obremenjevanja okolja ima ob enakih učinkih prednost pred institucionalnim urejanjem.

(3) Republika zagotavlja sodelovanje in solidarnost pri reševanju globalnih in meddržavnih vprašanj varstva okolja s sklepanjem mednarodnih pogodb, obveščanjem drugih držav o ekoloških nesrečah in nevarnostih za okolje in mednarodno izmenjavo podatkov.

(4) Lokalna skupnost zagotavlja sodelovanje in solidarnost pri reševanju regionalnih vprašanj varstva okolja.

8. člen (načelo preventive)

(1) Pravila ravnanja, mejne vrednosti in druge norme morajo biti zasnovane, vsak poseg v okolje pa projektiran in izveden tako, da povzroči čim manjšo spremembo okolja in čim manjše tveganje za okolje ter tako da se v največji možni meri zmanjša poraba prostora, snovi in energije v gradnji, proizvodnji, prometu in porabi, vključno z upoštevanjem načela nadomestitve, reciklaže in regeneracije, ter prepreči in omeji obremenitev okolja že pri izvoru nastanka.

(2) Pri uresničevanju prejšnjega odstavka se teži k uporabi najboljših v praksi uspešno preizkušenih in na trgu dostopnih zasnov, tehnologij, naprav in proizvodnih postopkov in k nadomestitvi, reciklaži in regeneraciji, četudi ob razumno višjih stroških.

(3) Iz previdnosti je odstopanje od uporabe zasnov, naprav in proizvodnih postopkov iz prejšnjega odstavka dopustno samo pri posegih v okolje, za katere je znanstveno ali drugače zanesljivo dokazano, da ni mogoče pričakovati nepredvidenih posrednih ali neposrednih obremenitev okolja.

(4) Kadar grozi resna in nepopravljiva poškodba okolja, pomanjkanje znanstvene zanesljivosti ne sme biti uporabljeno kot razlog za odlaganje ukrepov.

9. člen **(načelo odgovornosti povzročitelja obremenitve)**

(1) Povzročitelj čezmerne obremenitve je kazensko in odškodninsko odgovoren v skladu z zakonom.

(2) Odgovornost iz prejšnjega odstavka se nanaša tudi na osebo, ki je s svojim nezakinitim ali nepravilnim dejanjem omogočila ali dopustila povzročitelju čezmerno obremenjevanje, odškodninska odgovornost pa tudi na republiko oziroma lokalno skupnost, kadar morata subsidiarno ukrepati.

(3) Povzročitelj obremenitve oziroma njegov pravni naslednik mora odpraviti vir in posledico svojega posrednega ali neposrednega čezmernega obremenjevanja okolja.

(4) Lastninsko preoblikovanje podjetij in drugih pravnih oseb. prenos lastnine, vračilo lastnine v postopku denacionalizacije, postopek prisilne poravnave, stečaja in likvidacije mora obsegati tudi ovrednotenje in določitev nosilca okoljskega bremena. Prenos lastnine mora obsegati tudi ureditev obstoječih odškodninskih zahtevkov.

10. člen **(načelo plačila za obremenjevanje)**

(1) Povzročitelj obremenitve krije celotne stroške zaradi obremenjevanja okolja v skladu s predpisi. Stroški ne smejo biti podcenjeni, tako da bi mu prinašali dobiček na račun skupnosti ali obremenjevanja okolja.

(2) Določbe prejšnjega odstavka veljajo v skladu z zakonom tudi za blago iz uvoza (dumpinški in subvencioniran uvoz blaga).

(3) Odvisno od vrste in oblike obremenjevanja obsegajo stroški iz prvega odstavka tega člena redne stroške varstva okolja, stroške odškodnin za razvrednotenje okolja, za nevarnost za okolje in za okvaro zdravja, stroške odprave poškodb okolja ter takse in povračila.

(4) Zaradi spodbujanja manjšega obremenjevanja okolja in s ciljem zagotavljanja uporabe okolju najmanj škodljivih alternativ se lahko predpiše ekološki davek glede na vsebnost okolju škodljive sestavine surovine, energenta oziroma izdelka, glede na škodljivost njihove uporabe, škodljivost obratovanja opreme oziroma škodljivost storitve za okolje ali glede na ustvarjanje odpadkov.

(5) Zaradi spodbujanja manjšega obremenjevanja okolja lahko lokalne skupnosti predpišejo takse in povračila v skladu s tem in drugim zakonom.

11. člen **(načelo obveznega zavarovanja)**

(1) Povzročitelj tveganja za okolje se mora v skladu z zakonom zavarovati proti odgovornosti za škodo, ki jo lahko povzroči z ekološko nesrečo tretji osebi, državi ali lokalni skupnosti.

(2) Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada) lahko predpiše primere zavarovanja iz prejšnjega odstavka in varščine za povračilo morebitne škode zaradi onesnaženja okolja.

12. člen **(načelo obveznega subsidiarnega ukrepanja)**

(1) Republika oziroma lokalna skupnost mora v skladu s 65. členom tega zakona odpraviti posledice obremenjevanja okolja in kriti stroške odprave posledic, ki jih ni mogoče pripisati določenim ali določljivim povzročiteljem, ali so ti sporni, ali kadar posledic ni mogoče drugače odpraviti.

(2) Če se v primeru iz prejšnjega odstavka povzročitelj ugotovi kasneje, imata republika in lokalna skupnost, ki sta prevzeli stroške odprave posledic, pravico in dolžnost izterjave njihovega vračila.

(3) Določbe prejšnjih odstavkov se uporabljajo tudi, kadar ni pravne podlage za naložitev obveznosti, ki izvirajo iz posledic obremenitve okolja, povzročitelju.

(4) Načelo obveznega ukrepanja velja za republiko tudi, ko je vir obremenjevanja zunaj njenih meja, vprašanja o posledicah obremenjevanja na območju Republike Slovenije pa s tujo državo, v kateri je vir, niso urejena.

13. člen **(načelo spodbujanja)**

(1) Republika in lokalna skupnost v skladu s svojimi pristojnostmi spodbujata tiste posege v okolje, ki zmanjšujejo izčrpavanje produktivnih potencialov okolja, zmanjšujejo porabo snovi in energije, preprečujejo in omejujejo obremenjevanje okolja pod stopnjo dopustnih meja, če uporabnik razpolaga z več alternativnimi surovinskimi ali energetskimi viri, pa spodbujata uporabo okolju najmanj škodljivih surovin in energije.

(2) Republika z olajšavami spodbuja dejavnosti, ki preprečujejo obremenitve ali povzročajo v okolju čim manjše obremenitve. Pri določanju olajšav se uporablja načelo, da so okolju primernejši naprave, tehnologija, oprema, izdelki in storitve ter dejavnosti deležni večjih ugodnosti od okolju manj primernih.

14. člen (načelo javnosti)

(1) Podatki o stanju in spremembah v okolju ter o postopkih in dejavnostih državnih organov, organov lokalnih skupnosti, izvajalcev javnih služb in nosilcev javnih pooblastil, ki se nanašajo na okolje, so javni.

(2) Subjekti iz prejšnjega odstavka morajo obveščati javnost in dajati podatke zainteresiranim posameznikom in organizacijam, kot je predpisano, najpozneje v enem mesecu od zahteve in za ceno, ki ne sme preseči materialnih stroškov posredovanih informacij.

(3) Javnost podatkov o lastnem obremenjevanju okolja so dolžne na način iz prejšnjega odstavka po pristojni službi lokalne skupnosti iz tretjega odstavka 92. člena tega zakona zagotavljati vse osebe, ki pri opravljanju poslovne dejavnosti na kakršenkoli način ali v kakršnikoli obliki obremenjujejo okolje.

15. člen (načelo varstva pravic)

(1) Vsakdo mora pri odločanju o posegu v okolje in med njegovim trajanjem ukrepati kot je predpisano in izvesti vse predpisane in druge razumne ukrepe, s katerimi se zagotavlja uresničevanje pravice drugih do zdravega in čistega življenjskega okolja, ne da bi za to zahteval kakršno koli nadomestilo.

(2) Za uresničevanje pravice do zdravega in čistega življenjskega okolja lahko državljani kot posamezniki ali njihova društva, združenja in organizacije s tožbo zahtevajo od sodišča, da nosilcu posega v okolje odredi njegovo ustavitev, če bi poseg povzročil ali povzročal neposredno nevarnost za okolje, kritično obremenitev ali poškodbo okolja ali če bi povzročil ali povzročal neposredno nevarnost za življenje ali zdravje ljudi oziroma mu prepove pričetek izvajanja posega v okolje, če je izkazana velika verjetnost, da bi povzročil takšne posledice.

(3) Sodišče odredi ukrepe iz prejšnjega odstavka samo, če posledic ni mogoče preprečiti z drugimi ukrepi.

(4) Za uresničevanje pravice do zdravega in čistega življenjskega okolja imajo osebe iz 6. točke prvega odstavka 56. člena tega zakona pravico biti stranka v postopku, v katerem se odloča o dovolitvi posega v okolje, če bi odločitev o stvari, ki je predmet postopka, lahko posegla v to pravico.

(5) Za varovanje pravice do zdravega življenjskega okolja kot posebnega področja je v skladu z zakonom pristojen tudi varuh pravic državljanov.

II. VARSTVO NARAVNIH DOBRIN

1. Splošne določbe

16. člen (naravno javno dobro)

(1) Javno dobro, ki je sestavina ekosistemov kmetijskih zemljišč, gozdov, podzemnega sveta, krasa, voda, morja in nerodovitnega sveta, je lastnina republike ali lokalne skupnosti. Razmejitev med republiškim in lokalnim naravnim javnim dobrom ter splošni pogoji uporabe se določijo z zakonom.

(2) Naravno javno dobro se lahko uporablja le tako, da s tem nista ogrožena njegova substanca in izključena njegova naravna vloga.

(3) Določba iz prejšnjega odstavka velja tudi ob določanju pogojev za pridobitev posebne pravice uporabe naravnega javnega dobra in predpisovanju drugih pogojev, predpisanih za njegovo uporabo (podrejena raba).

(4) Posameznim območjem se status naravnega javnega dobra določi, ukine ali ponovno vzpostavi s predpisom Vlade oziroma predpisom lokalne skupnosti. Z razglasitvijo statusa se določi tudi režim uporabe.

(5) Status iz prejšnjega odstavka se lahko vzpostavi ali ukine samo na podlagi prostorskih planskih aktov.

17. člen (naravni viri)

(1) Voda, mineralne surovine, prosto živeče divje živali, ribe in druge prosto živeče oziroma prosto rastoče vodne živali in rastline v odprtih vodah in v ribolovnem morju so lastnina republike. Republika in lokalna skupnost skrbita za varstvo zraka.

(2) Pridobivanje in uživanje lastnine na zemljiščih in gozdovih ne smeta ogrožati njihove ekološke funkcije.

(3) Vrste naravnih virov, naravni viri, ki se štejejo za naravno bogastvo, varstvo in pogoji gospodarskega izkoriščanja naravnih virov se določijo z zakonom.

(4) Pri določanju pogojev iz prejšnjega odstavka, pod katerimi se sme z gospodarskim izkoriščanjem kakovostno ali količinsko posegati v substanco naravnih virov, morajo biti upoštevane njihova redkost, ogroženost in stopnja obnovljivosti.

18. člen (naravne vrednote)

(1) Zakon določi, kaj se šteje za naravne vrednote, in njihovo varstvo.

(2) Pri poseganju v naravne vrednote, njihovem uživanju, izkoriščanju, rabi in ravnanju se mora izhajati iz tega, da se ne prizadanejo ali uničijo vrednostne lastnosti naravne vrednote.

19. člen (zavarovanje naravnih bogastev)

(1) Status zavarovanega naravnega bogastva se razglasi z zakonom ali če gre za naravno bogastvo lokalnega pomena s predpisom lokalne skupnosti v skladu z zakonom za vsa naravna bogastva ali za posamezen primer, skupino oziroma vrsto naravnega bogastva.

(2) Z zakonom ali predpisom iz prejšnjega odstavka se določijo zlasti:

1. namen zavarovanja,
2. meje zavarovanega območja oziroma obseg in sestavine drugega zavarovanega naravnega bogastva,
3. varstveni režim in morebitna obveznost določitve podrobnejšega varstvenega režima s posebnim aktom,
4. upravljalec, njegove pravice in obveznosti ter posebne obveznosti, ki jih ima do določitve podrobnejšega varstvenega režima.

(3) Varstveni režim iz prejšnjega odstavka obsega zlasti:

1. določitev stopnje pomembnosti naravnega bogastva oziroma njegovega dela,
2. določitev stopnje in načina zavarovanja,
3. določitev pogojev in ukrepov za ohranjanje celovitosti, raznovrstnosti in kakovosti naravnega bogastva oziroma njegovega dela,
4. druge specifične pogoje in ukrepe.

(4) Z aktom o razglasitvi se v zvezi z odvzemom ali omejitvijo pravic, ki izhajajo iz prepovedi ali omejitve rabe oziroma izkoriščanja naravnega bogastva, določijo olajšave, spodbude, nadomestila ali odškodnine.

20. člen **(razlastitev in predkupna pravica)**

(1) Lastninska pravica na nepremičninah, ki so na območju s statusom zavarovanega naravnega bogastva, se lahko po postopku in na način, ki ga določa zakon, v korist republike ali lokalne skupnosti odvzame ali omeji, kadar gre za:

1. omogočanje javne rabe naravnega javnega dobra,
2. preprečevanje izkoriščanja posebej redkih in težko obnovljivih naravnih virov,
3. omogočanje zavarovanja, javne rabe in uživanja naravne vrednote,
4. omogočanje ekoloških, varovalnih in drugih z zakonom določenih javnih funkcij naravnih dobrin.

(2) Ob prodaji nepremičnin, ki so na območju s statusom zavarovanega bogastva, imata republika ali lokalna skupnost predkupno pravico.

2. Koncesija na naravnih dobrinah

21. člen **(predmet in plačilo koncesije)**

(1) Republika ali lokalna skupnost (v nadaljevanju: koncedent) lahko proti plačilu podeli koncesijo na naravni dobrini, ki je v njeni lasti, pravni ali fizični osebi (v nadaljevanju: koncesionar), če je ta usposobljena za njeno upravljanje, rabo ali izkoriščanje.

(2) Plačilo za podeljeno koncesijo na naravni dobrini, ki je v lasti republike, pripada republiki in občini v razmerju, na podlagi meril razvitosti infrastrukture in obremenjenosti okolja, ki jih predpiše Vlada.

(3) Koncesija na naravni dobrini se lahko podeli, če so izpolnjeni vsi okoljevarstveni pogoji, ki so s tem zakonom določeni za posege v okolje in za zavarovanje naravnega bogastva. Koncesija se lahko podeli samo na podlagi javnega razpisa, če zakon ne določa drugače.

(4) Predmet koncesije na naravnem javnem dobru je lahko samo pravica do njegovega upravljanja ali posebne oziroma podrejene rabe.

(5) Predmet koncesije na naravnem viru je pravica do njegovega gospodarskega izkoriščanja, kadar je izkoriščanje dejavnost ali kadar je naravni vir prevladujoča sestavina za dejavnost koncesionarja.

(6) Predmet koncesije na naravni vrednoti je lahko pravica do njenega upravljanja, rabe ali izkoriščanja.

(7) Pri pridobitvi koncesije na podlagi javnega razpisa se lahko uveljavlja prednostna pravica. Prednostno pravico pridobitve koncesije ima lastnik prostora, na katerem je naravna dobrina, če izpolnjuje pogoje iz prvega odstavka tega člena.

(8) Vlada predpiše primere in pogoje, pod katerimi se lahko na demografsko ogroženih območjih koncesija na naravni dobrini podeli brezplačno.

22. člen (dovoljenje)

Kadar ne gre za primere iz četrtega, petega in šestega odstavka prejšnjega člena, je za uporabo in izkoriščanje naravne dobrine potrebno dovoljenje ministra, pristojnega za posamezno naravno dobrino, če zakon ne določa drugače.

23. člen (koncesijski akt)

(1) Podlaga za podelitev koncesije na naravni dobrini je koncesijski akt.

(2) Koncesijski akt je predpis Vlade ali predpis lokalne skupnosti. Koncesijski akt za podelitev koncesije tujcu je lahko samo zakon.

(3) Koncesijski akt vsebuje zlasti:

1. opredelitev naravne dobrine, na katero se daje koncesija,
2. predmet koncesije in opredelitev obsega in morebitne izključnosti koncesije,
3. opredelitev okoljevarstvenih pogojev, pogojev varstvenega režima ter načina upravljanja, rabe ali izkoriščanja naravne dobrine,
4. navedbo dejavnosti, ki jo lahko opravlja koncesionar v zvezi s pravico, ki je predmet koncesije,
5. pogoje, ki jih mora izpolnjevati koncesionar,
6. morebitna javna pooblastila koncesionarja,
7. začetek in čas trajanja koncesije,
8. območje, na katero se nanaša koncesija,
9. plačilo za koncesijo ter deleža republike in lokalne skupnosti,
10. pooblastilo za nadzor nad izvajanjem koncesije,
11. razloge in način prenehanja koncesije,
12. dolžnosti koncesionarja glede sanacije, vzpostavitve novega in nadomestitve prejšnjega stanja okolja,
13. pooblastila in pogoji za sklenitev in pričetek veljavnosti koncesijske pogodbe.

24. člen (druga vprašanja koncesije)

Za pridobivanje in izbor koncesionarjev, za javni razpis, za vprašanja v zvezi s koncesijsko pogodbo, za varstvo koncesionarjev in reševanje sporov, za prenehanje koncesijskega razmerja, za prenos koncesije, obvezno koncesijo, višjo silo in odgovornost koncesionarja za ravnanje zaposlenih, se primerno uporabljajo določbe zakona, ki ureja koncesije za gospodarske javne službe, če z zakonom ni drugače določeno.

III. JAVNE SLUŽBE VARSTVA OKOLJA

25. člen (republiške javne službe)

(1) Službe varstva gozdov, kmetijskih zemljišč, voda in vodnega režima, morja in podzemnega sveta ter varstva naravnega javnega dobra, naravnih virov in naravnih vrednot, varstva tal in krasa, intervencijske službe zaščite in reševanja ter javne službe na drugih področjih varstva okolja se določijo in uredijo z zakonom.

- (2) Obvezne republiške javne službe na področju ravnanja z odpadki so:
1. službe zbiranja, razvrščanja, skladiščenja in prevažanja radioaktivnih in določenih vrst nevarnih visokokaloričnih organskih, drugih organskih, anorganskih, bolnišničnih, klavničnih odpadkov, kužnega materiala živalskega porekla in določenih vrst odpadkov plastike, gume, biomase ter gradbenih odpadkov,
 2. službe incineracije, imobilizacije, kompostiranja in drugega uničevanja odpadkov iz 1. točke tega odstavka ter komunalnih odpadkov,
 3. službe odlaganja preostankov odpadkov iz 1. in 2. točke tega odstavka.

26. člen (obvezne lokalne javne službe)

- (1) Obvezne lokalne javne službe so:
1. oskrba s pitno vodo,
 2. odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih in padavinskih voda,
 3. ravnanje s komunalnimi odpadki,
 4. odlaganje ostankov komunalnih odpadkov,
 5. javna snaga in čiščenje javnih površin,
 6. urejanje javnih poti, površin za pešce in zelenih površin,
 7. pregledovanje, nadzorovanje in čiščenje kurilnih, naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva zraka.

(2) Javne službe iz prejšnjega odstavka ter intervencijske službe zaščite in reševanja, določene s posebnim zakonom, samostojno, neposredno in obvezno zagotavlja občina, razen če jih zagotavlja širša lokalna skupnost oziroma se zagotavljajo skupno za več občin.

(3) Če obvezna lokalna javna služba ni zagotovljena skladno s prejšnjim odstavkom, jo zagotovi republika na območju lokalne skupnosti in za njen račun. Način zagotovitve določi Vlada z aktom, ki ga izvrši ministrstvo, pristojno za varstvo okolja (v nadaljevanju: ministrstvo).

(4) Oskrbovalne standarde, razvrstitev objektov in naprav, tehnične, vzdrževalne in organizacijske standarde, standarde gospodarjenja, metodologije za oblikovanje cen, za vodenje registra izvajalcev in katastra objektov in naprav ter druge standarde in normative za

opravljanje služb iz prvega odstavka tega člena predpiše minister, pristojen za varstvo okolja (v nadaljevanju: minister).

IV. POSEBNI UKREPI VARSTVA OKOLJA

1. Predpisi

27. člen (mejne vrednosti)

(1) Vlada z upoštevanjem načela iz 8. člena tega zakona klasificira in predpiše mejne vrednosti emisij snovi in energije v tla, vodo in zrak, mejne vrednosti imisij, stopnje zmanjševanja in druge obvezne ukrepe. Obstoječim onesnaževalcem se lahko dovoli časovni odlog prilagoditve ali za določen čas predpišejo manj stroge mejne vrednosti.

(2) Poleg mejnih vrednosti iz prejšnjega odstavka se predpišejo tudi opozorilne in kritične vrednosti, lahko pa se izdajo tudi na mejne vrednosti dolgoročno naravnana priporočila.

(3) Mestna občina lahko za svoje območje določi strožje vrednosti od vrednosti iz prejšnjih odstavkov in s tem povezane ukrepe.

(4) Občina lahko za svoje območje, ki ima status ogroženega območja, določi opozorilne imisijske vrednosti, ki so strožje od vrednosti, predpisanih v drugem odstavku tega člena.

(5) Pri predpisovanju vrednosti iz prejšnjih odstavkov je treba upoštevati tudi možne učinke celotne in integralne obremenitve okolja ter obdobje, potrebno za prilagoditev.

28. člen (status ogroženega okolja)

(1) Status ogroženega okolja in režim celovite sanacije določi Vlada na podlagi ocene zahtevnosti sanacije ter sestavljenosti in obsega obremenjenosti posameznega območja ali drugega dela okolja.

(2) Predpis iz prejšnjega odstavka vsebuje zlasti obvezne nosilce, pogoje, ukrepe, merila in standarde za uresničitev posameznih sanacijskih programov in ukrepov, roke njihove priprave in izvedbe ter obveznost vzpostavitve novega ali nadomestitve prejšnjega stanja. Režim izhaja predvsem iz meril celotne in integralne obremenitve.

(3) Če gre v primerih iz prvega odstavka tega člena za zadeve lokalnega pomena, določi status ogroženega dela okolja s svojim predpisom lokalna skupnost.

29. člen (pravila varstva in red)

(1) Klasifikacijo in varstvo prosto živečih živalskih in prosto rastočih rastlinskih vrst ter njihovih habitatov z vidika ohranjanja biološke raznovrstnosti in naravnega ravnotežja in s tem povezana pravila ravnanja predpiše Vlada.

- (2) Lokalna skupnost v zadevah varstva okolja s posebnim redom predpiše:
1. pogoje in način rabe, obnašanja in drugih ravnanj na javnih površinah lokalnega pomena,
 2. območja, ki morajo biti posebno varovana pred obremenitvami, časovne omejitve obratovanja in druge ukrepe varovanja.

30. člen (pravila ravnanja)

(1) Minister lahko v soglasju z drugimi pristojnimi ministri predpiše pravila ravnanja, klasifikacije po stopnjah tveganja, tehnične predpise, obveznosti prijave, prepovedi in omejitve v proizvodnji, prometu, rabi naravnih dobrin in porabi, ki se nanašajo na uničevanje, minimizacijo in kopičenje snovi, zlasti nevarnih, energije, embalaže in odpadkov, nadomeščanje energentov in snovi, emisij, energije in embalaže, na reciklažo, prevoz, skladiščenje, zmanjšanje tveganj, opozorila, oznake in varščine ter druge oblike obveznega ravnanja.

(2) Minister predpiše klasifikacijo odpadkov, obvezna ravnanja iz prejšnjega odstavka in druge pogoje za:

1. zbiranje, razvrščanje, skladiščenje in prevažanje odpadkov,
2. uvoz, tranzit in izvoz odpadkov,
3. reciklažo, kompostiranje in druge oblike ponovne uporabe odpadkov,
4. uničevanje in druge postopke obdelave odpadkov, vključno z njihovo uporabo kot energentov, surovin ali primesi,
5. odlaganje odpadkov.

(3) V primeru iz 4. točke prejšnjega odstavka lahko minister z odločbo naloži obvezno ravnanje, če se zaradi tega bistveno ne poslabšajo pogoji poslovanja zavezancu.

(4) Kadar po 25. členu tega zakona za posamezne vrste odpadkov in ravnanje z njimi niso določene javne službe in če za takšna ravnanja niso registrirane organizacije, lahko minister dvema ali več proizvajalcem in imetnikom odpadkov naloži, da se skupaj ustrezno organizirajo za ravnanje z njimi, če vsak posamezno ne more zagotoviti ustreznega ravnanja.

(5) Za obvezne lokalne javne službe, določene s tem zakonom, lahko lokalna skupnost predpiše ravnanja, strožja od ravnanj iz drugega odstavka tega člena.

31. člen (prepovedi uvoza in soglasja)

(1) Minister predpiše primere, za katere je ekološka kontrola blaga in tehnologije pri uvozu in začasnem uvozu obvezna, primere, za katere se izvoz, uvoz, začasen izvoz in uvoz ter tranzit določenega blaga in tehnologije čez območje republike prepovejo, in primere, ko je za to treba pridobiti predhodno soglasje ministrstva.

(2) Minister predpiše način izvajanja ekološke kontrole blaga in tehnologije pri uvozu in začasnem uvozu.

2. Dovoljenja

32. člen

(dovoljenja za premične naprave in preizkuse)

(1) Za uporabo premične naprave za varstvo okolja je potrebno dovoljenje ministra. Zoper odločbo, s katero se dovoljenje zavrne, je dovoljena pritožba.

(2) Sestavni del vloge za izdajo dovoljenja je projekt o obratovanju in poročilo o vplivih obratovanja naprave na okolje.

(3) Za izdelavo poročila iz prejšnjega odstavka se uporabljajo določbe 56. člena tega zakona. V postopku izdaje dovoljenja pa se smiselno uporabljajo določbe 60. do 63. člena tega zakona.

(4) Če je za obratovanje premične naprave potreben poseg v prostor, je treba pridobiti dovoljenje po predpisih, ki urejajo posege v prostor. Če gre za poseg na območju zavarovanega naravnega bogastva, se dovoljenje lahko izda samo s soglasjem pristojnega ministrstva.

(5) Določbe prejšnjih odstavkov se uporabljajo tudi za časovno omejen preizkus obratovanja drugih naprav in postopkov za varstvo okolja.

(6) Seznam naprav in postopkov iz prvega in petega odstavka tega člena predpiše minister.

33. člen (dovoljenja za izjeme)

(1) Ministrstvo lahko v nujnih ali ob priložnostnih primerih izda povzročitelju obremenitve dovoljenje za začasno ali občasno čezmerno obremenitev okolja, o čemer mora primerno obvestiti prizadeto lokalno skupnost in javnost.

(2) Če gre v primerih iz prejšnjega odstavka za območja zavarovanega naravnega bogastva ali za ogrožanje zdravja ljudi, se lahko dovoljenje izda samo s soglasjem pristojnega ministrstva.

(3) Če gre za zadeve iz lokalne pristojnosti, izda dovoljenje iz prvega odstavka tega člena pristojna služba lokalne skupnosti.

(4) Dovoljenja po prejšnjih odstavkih ni mogoče izdati, če bi začasna ali občasna čezmerna obremenitev okolja lahko povzročila kritično obremenitev okolja, nevarnost za okolje ali njegovo poškodbo. Dovoljenje mora vsebovati tudi pogoje za odpravo morebitnih škodljivih posledic na okolje.

3. Omejitve, zapovedi in prepovedi

34. člen (začasno zavarovanje)

(1) Pristojno ministrstvo lahko po uradni dolžnosti ali na pobudo organizacije ali posameznika začasno zavaruje posamezno naravno dobrino ali njen del in določi pogoje ter način varstva, če se utemeljeno smatra, da ima lastnosti naravnega bogastva.

(2) Z odločbo o začasnem zavarovanju se ob smiselni uporabi tretjega in četrtega odstavka 19. člena tega zakona poleg obsega, pogojev in ukrepov zavarovanja določi tudi obdobje, v katerem velja status predhodnega zavarovanja, ki ne sme biti daljše od dveh let.

35. člen (izjemni ukrepi)

(1) Ministrstvo skladno z načelom obveznega ukrepanja ob ekoloških nesrečah ali poškodbah okolja odredi povzročitelju ali pristojni službi obvezno sanacijo, vzpostavitev novega ali nadomestitev prejšnjega stanja, nujno intervencijo in uvedbo izjemnih ukrepov za varovanje, in sicer v soglasju z ministrom, pristojnim za varovanje posamezne naravne dobrine, in ministrom, pristojnim za zdravstvo, o uporabi ukrepov za zaščito in reševanje pa tudi v soglasju z ministrom, pristojnim za zaščito in reševanje.

(2) Če povzročitelju obremenitve okolja v postopku pridobitve dovoljenja za poseg v okolje ni bila določena odškodnina za razvrednotenje ali nevarnost za okolje, izpolnjena pa so merila iz drugega odstavka 78. člena tega zakona, mu ministrstvo na zahtevo prizadetih oseb naloži obveznost priprave gradiva iz 6. točke prvega odstavka 56. člena tega zakona, na podlagi njegove presoje pa tudi obveznost sklenitve pogodbe iz tretjega odstavka 78. člena tega zakona.

(3) Določba prejšnjega odstavka se uporablja tudi ob spremembi meril iz drugega odstavka 78. člena tega zakona.

36. člen (ukrepi inšpekcijskega nadzorstva)

(1) Republiški inšpektor, pristojen za nadzorstvo na področju varstva okolja, odredi sanacijske in druge ukrepe, potrebne za odpravo virov in posledic čezmerne obremenitve v roku, ki ga sam določi.

(2) Če inšpektor v primeru iz prejšnjega odstavka ugotovi, da je za odpravo virov in posledic potreben sanacijski program, predlaga ministrstvu odreditev priprave in izvedbe sanacijskega programa.

(3) Če povzročitelj obremenitve ne ravna v skladu z odredbami iz prejšnjih odstavkov, republiški inšpektor v skladu z zakonom prepove:

1. obratovanje objekta oziroma naprave,
2. uporabo snovi,
3. uporabo tehnološkega postopka, stroja, prometnega sredstva ali izdelka,
4. opravljanje posamezne dejavnosti.

(4) Republiški inšpektor lahko ustno po postopku, predpisanem za izjemno nujne ukrepe, prepove opravljanje zadev iz prejšnjega odstavka, če povzročajo neposredno nevarnost za okolje ali drugo kritično obremenitev in če tega z drugimi ukrepi ni mogoče odpraviti.

(5) Zoper odločbo republiškega inšpektorja, izdano po prejšnjih odstavkih, je dovoljena pritožba, ki ne zadrži izvršitve odločbe.

37. člen (začasna omejitev dejavnosti)

(1) Če s predpisom iz 27. in 30. člena tega zakona ni določena omejitev dejavnosti ali delovanja, lahko Vlada za določen čas na celotnem območju republike ali njegovem delu omeji dejavnost ali delovanje, ki povzroča kritično obremenitev okolja, če te ni mogoče odpraviti z drugimi ukrepi.

(2) Skladno z določbami tretjega in četrtega odstavka 27. člena ter petega odstavka 30. člena tega zakona lahko omejitev iz prejšnjega odstavka za svoje območje določi tudi občina.

38. člen (opozorila prebivalstvu)

(1) Minister v sodelovanju z ministroma za zdravstvo ter za zaščito in reševanje, predpiše opozorila, priporočila in izredne ukrepe zaradi prekoračitve vrednosti iz drugega odstavka 27. člena tega zakona.

(2) Občina in mestna občina lahko predpišeta opozorila in priporočila za primere iz tretjega in četrtega odstavka 27. člena tega zakona, mestna občina pa tudi izredne ukrepe po prejšnjem odstavku.

(3) V dovoljenju za poseg v okolje se določi obveznost opozoril, napotil in priporočil prebivalstvu, če iz poročila o vplivih na okolje izhaja, da je nameravani poseg tveganje za okolje.

39. člen (opozorila proizvajalcev)

Proizvajalec ali prodajalec ne sme dati v promet surovine, polizdelka ali izdelka brez vidne označbe o obremenjevanju, če ga ta ali njegova embalaža povzroča ali bi ga lahko povzročila okolju. Označba mora vsebovati tudi navodilo za ravnanje z njimi oziroma njihovo embalažo v proizvodnji, prometu, potrošnji in po uporabi v skladu z veljavnimi standardi in pravili ravnanja na podlagi 30. člena tega zakona.

40. člen (obveznost prijave in sodelovanja)

(1) Kdor ve, da obstajajo nevarnost za okolje, kritična obremenitev ali poškodba okolja, je to dolžan nemudoma prijaviti inšpektoratu za varstvo okolja, drugemu državnemu organu oziroma organu lokalne skupnosti.

(2) Obveznost iz prejšnjega odstavka velja tudi za tistega, ki ve za ekološko nesrečo.

(3) Policisti, pooblaščenec uradne osebe organov za notranje zadeve in druge pooblaščenec uradne osebe, ki pri opravljanju zadev iz svoje pristojnosti ugotovijo kršitev iz 100. člena tega zakona, morajo podati poročilo inšpektoratu za varstvo okolja.

(4) Upravnim drugi državni organi ter organi lokalne skupnosti sodelujejo in pomagajo inšpektoratu za varstvo okolja pri odkrivanju okolju škodljivih pojavov in podatkov o povzročiteljih obremenitev okolja.

41. člen (pooblaščenec za varstvo okolja)

(1) Pravna oseba, ki je zaradi svoje dejavnosti neposredna povzročiteljica obremenitve okolja, mora določiti pooblaščenca za varstvo okolja.

(2) Pooblaščenec za varstvo okolja je lahko pri povzročitelju obremenitve zaposlena ali najeta oseba, ki izpolnjuje pogoje, ki jih predpiše minister.

(3) Pooblaščenec za varstvo okolja:

1. skrbi za izvajanje predpisov s področja varstva okolja pri povzročitelju obremenitev,
2. predlaga povzročitelju obremenitev ukrepe za preprečevanje ali odpravljanje posledic obremenjevanja okolja.
3. zagotavlja javnost po 14. členu tega zakona.
4. sodeluje s pristojnimi državnimi organi in organi lokalnih skupnosti v zadevah varstva okolja in z zainteresiranimi organizacijami in društvi s področja varstva okolja.
5. opravlja druge naloge varstva okolja v skladu s pooblastilom.

(4) Povzročitelj obremenitve mora pooblaščenca za varstvo okolja zagotoviti strokovno samostojnost pri delu ter ustrezne delovne razmere.

(5) Povzročitelj obremenitve mora sporočiti ministrstvu in lokalni skupnosti, na območju katere ima sedež, koga je imenoval za pooblaščenca za varstvo okolja in njegova pooblastila.

42. člen (ekološko knjigovodstvo)

(1) Oseba, ki opravlja gospodarsko ali negospodarsko dejavnost, mora pri svojem delovanju voditi ekološko knjigovodstvo, ki vsebuje snovne in energetske bilance z vrsto in lastnostmi obremenjevanja okolja in mora posredovati podatke knjigovodstva na predpisan način.

(2) Minister po predhodnem mnenju pristojnih ministrov predpiše dejavnosti, obseg, vsebino in način vodenja knjigovodstva za posamezne vrste dejavnosti ter vsebino in način posredovanja podatkov ministrstvu.

5. Spodbude

43. člen (znak za okolje)

(1) Proizvajalcu izdelka, namenjenega široki porabi, se lahko podeli znak za okolje, kadar proizvodnja izdelka, njegov promet, uporaba in ravnanje z ostankom v primerjavi z istovrstnimi izdelki bistveno manj obremenjuje okolje, kot to dovoljujejo predpisi.

(2) Pogoje in postopek za pridobitev ter uporabo znaka predpiše minister.

(3) Postopek izbire opravi z javnim razpisom republiški zavod, pristojen za varstvo okolja, v sodelovanju z inštitutom za varovanje zdravja, republiškim uradom, pristojnim za standardizacijo in meroslovje, in z organizacijo, ki zastopa interese potrošnikov.

(4) Znak za okolje podeljuje minister.

44. člen (priznanja in nagrade)

(1) Ob smiselni uporabi določil iz prejšnjega člena se podeljujejo priznanja in nagrade za dosežke na področju varstva okolja, ki se nanašajo na:

1. tehnološke rešitve in izvedbe,
2. raziskovalne in razvojne projekte,
3. dosežke pri izobraževanju,
4. prispevke društev, strokovnih združenj in drugih nevladnih organizacij na področju varstva okolja ter posameznikov,
5. preprečitev posledic obremenitev okolja.

V. RAZISKOVANJE, PROGRAMIRANJE IN PLANIRANJE NA PODROČJU VARSTVA OKOLJA

1. Raziskovanje

45. člen (raziskave in projekti varstva okolja)

(1) Obvezna sestavina nacionalnega raziskovalnega programa so usmeritve za temeljne in aplikativne raziskave ter za razvojne projekte varstva okolja.

(2) Pri pripravi programa iz prejšnjega odstavka sodeluje ministrstvo:

1. z dajanjem pobud in predlogov za vsebine nacionalnega raziskovalnega programa glede varstva okolja,
2. z obveznim dajanjem mnenj o delih programa, ki se nanašajo na varstvo okolja,
3. z opredeljevanjem do drugih delov programa z vidika varstva okolja.

(3) Ministrstvo sodeluje pri odločanju o raziskovalnih in razvojnih projektih za uresničevanje nacionalnega raziskovalnega programa glede varstva okolja, tako da:

1. predlaga tematske vsebine za razpise raziskovalnih in razvojnih nalog varstva okolja,
2. sodeluje pri ocenjevanju raziskovalnih in razvojnih projektov varstva okolja,
3. daje mnenje o okoljevarstveni naravnosti predlogov projektov z drugih raziskovalnih področij,
4. sofinancira razvojne projekte v zvezi z varstvom okolja.

(4) Ministrstvo lahko po predhodni uskladitvi z ministrstvom, pristojnim za raziskovalno dejavnost, tudi samostojno financira raziskave in razvojne projekte varstva okolja.

46. člen (inštitut za okolje)

(1) Raziskovalno dejavnost varstva okolja opravljajo raziskovalne organizacije in druge pravne in fizične osebe, ki izpolnjujejo pogoje, predpisane za raziskovalno dejavnost.

(2) Za zagotavljanje kompleksnih raziskav in celovitega pristopa pri raziskavah varstva okolja se ustanovi Slovenski inštitut za okolje kot javni raziskovalni zavod po predpisih, ki urejajo raziskovalno dejavnost.

(3) Inštitut iz prejšnjega odstavka opravlja tudi funkcijo državljanskega servisa za varstvo okolja, strokovnega servisa varuhu pravic državljanov v zadevah varstva okolja ter svetu za varstvo okolja, neodvisnega informacijskega servisa in funkcijo povezovanja z ustreznimi tujimi nevladnimi organizacijami.

2. Programiranje

47. člen (priprava nacionalnega programa varstva okolja)

(1) Nacionalni program varstva okolja sprejme Državni zbor Republike Slovenije (v nadaljevanju: Državni zbor) na predlog Vlade.

(2) Nacionalni program varstva okolja vsebuje cilje, usmeritve in strategijo varstva okolja in rabe naravnih dobrin za najmanj 10 let. Usklajuje se z nacionalnimi programi in plani na drugih področjih.

48. člen (vsebina nacionalnega programa)

- (1) Nacionalni program varstva okolja vsebuje zlasti:
1. stanje okolja in njegovih obremenitev ter njihov vpliv na zdravje prebivalstva,
 2. ovrednotenje stanja okolja, posameznih naravnih dobrin in njihove ogroženosti,
 3. dolgoročne projekcije trendov in stanja okolja,
 4. dosegljive cilje in načine njihovega uresničevanja,
 5. potrebna sredstva in njihove vire,
 6. prednostne naloge in projekte,
 7. smernice za razvoj dejavnosti in javnih služb varstva okolja,
 8. analize pričakovanih stroškov in koristi.

(2) Nacionalni program varstva okolja se razčleni na globalni, državni, regionalni in lokalni ravni.

49. člen (operativni programi)

(1) Cilji in naloge nacionalnega programa varstva okolja se natančneje razčlenijo v operativnih, največ štiriletnih programih.

(2) Operativne programe iz prejšnjega odstavka pripravi ministrstvo v sodelovanju z drugimi pristojnimi ministrstvi, sprejme pa jih Vlada.

50. člen (program lokalne skupnosti)

(1) Mestna občina sprejme program varstva okolja in operativne programe za svoje območje ob smiselni uporabi določil 47., 48. in 49. člena tega zakona.

(2) Občina ali širša lokalna skupnost lahko sprejme svoj program varstva okolja.

(3) Programi iz prejšnjih odstavkov ne smejo biti v nasprotju z nacionalnim programom varstva okolja.

3. Planiranje

51. člen (študija ranljivosti okolja)

(1) Planiranje, programiranje in projektiranje posegov v okolje in usmerjanje razvoja v prostoru mora izhajati tudi iz študije ranljivosti okolja.

(2) Študijo ranljivosti okolja za celotno območje republike, razčlenjeno po regijah, pripravi ministrstvo v sodelovanju z drugimi ministrstvi.

(3) Študijo ranljivosti okolja za svoje območje pripravi tudi občina, če je ne pripravi širša lokalna skupnost oziroma če je ne pripravi skupaj z drugimi občinami.

52. člen (vsebina študije ranljivosti okolja)

(1) Študija ranljivosti okolja temelji na ekosistemski členitvi prostora in jo sestavljajo kakovostna in količinska analiza okolja in njegovih sestavin, njegove občutljivosti glede posegov v okolje, regeneracijske in nevtralizacijske sposobnosti okolja, dosežene stopnje celotne in integralne obremenjenosti in ogroženosti, ocena še sprejemljivega obsega obremenitve in predlog stopnje varovanja okolja pred obremenitvami, vključno z območji, na katerih zaradi čezmerne obremenjenosti novi posegi v okolje niso dovoljeni.

(2) Načela ekosistemske členitve in metodologijo za izdelavo študij ranljivosti okolja na republiški in lokalni ravni predpiše minister v soglasju z ministri, pristojnimi za zdravstvo, za varstvo posamezne naravne dobrine ter za zaščito in reševanje.

53. člen (stopnja varovanja okolja)

(1) Na podlagi študije ranljivosti okolja Državni zbor oziroma lokalna skupnost določi stopnjo varovanja okolja pred obremenitvami, ki je obvezno izhodišče:

1. prostorskih planskih aktov republike in prostorskih planskih aktov lokalnih skupnosti,
2. sektorskih načrtov gospodarjenja z naravnimi dobrinami, določenih z zakonom,
3. dovoljenj za posamezne posege v prostor in druge posege v okolje,
4. izdelave sanacijskih programov.

(2) V okviru stopnje varovanja okolja pred obremenitvami se določijo tudi območja, na katerih se novi posegi v okolje lahko dovolijo, le če se s kolektivnimi ali drugimi ukrepi prepreči povečanje celotne in integralne obremenjenosti nad ali zagotovi njuno zmanjšanje pod merila za primere iz 28. člena tega zakona.

(3) Državni zbor oziroma lokalna skupnost sprejeto odločitev iz prvega odstavka tega člena preveri najmanj vsaka štiri leta in jo spremeni oziroma dopolni, če je potrebno.

4. Celovita presoja vplivov na okolje

54. člen **(celovita presoja vplivov)**

(1) Pred sprejemom aktov iz 1. in 2. točke prvega odstavka prejšnjega člena mora njihov pripravljalec pridobiti soglasje ministrstva.

(2) Ministrstvo da soglasje iz prejšnjega odstavka na podlagi študije za celovito presojo vplivov na okolje. Študijo pripravi pripravljalec prostorskega planskega akta oziroma sektorskega načrta z vidika vplivov planiranih posegov v okolje in z vidika medsebojnih vplivov posameznih človekovih dejavnosti.

(3) Pred izdajo soglasja iz prvega odstavka tega člena ministrstvo pridobi mnenje ministrstev, pristojnih za zdravstvo, za varstvo posamezne naravne dobrine, za zaščito in reševanje ter za druge oblike varstva pred nevarnostmi, če zakon za ta področja ne določa posebnega soglasja.

(4) Podrobnejšo vsebino in metodologijo za izdelavo študije za celovito presojo vplivov na okolje predpiše minister v soglasju z ministri iz prejšnjega odstavka.

VI. POSEGI V OKOLJE IN SANACIJA

1. Presoja vplivov na okolje

55. člen **(presoja vplivov na okolje)**

(1) Za uresničevanje načela preventive in za ugotavljanje skladnosti z okoljskimi značilnostmi lokacije se s presojo vplivov na okolje ugotavlja sprejemljivost posameznih nameranih posegov v okolje glede na njihove dolgoročne, kratkoročne, posredne in neposredne posledice za okolje z vidika najmanjše možne spremembe naravnih razmer v okolju oziroma z vidika največjih možnih zahtevanih vrednosti varstva okolja.

(2) Vplivi na okolje se presojajo pri tistih nameranih posegih, za katere je predpisano dovoljenje in ki bi lahko občutneje vplivali na okolje, gre pa za posege s področij:

1. izkoriščanja in rabe tal, voda, gozdov, mineralnih surovin in drugih naravnih dobrin,
2. gradnje, spremembe, obratovanja in odstranitve objektov in naprav,
3. tehnoloških in drugih sprememb pri pridobivanju, proizvodnji, skladiščenju, prometu in uporabi surovin, polizdelkov, izdelkov in energije,
4. dajanja v uporabo ali promet novih izdelkov,
5. poskusnega uvajanja novih izdelkov in tehnologij.

(3) Podlaga za presojo je poročilo o vplivih na okolje, ki je sestavni del projekta za pridobitev dovoljenja za poseg v okolje.

56. člen **(vsebina poročila o vplivih na okolje)**

- (1) Poročilo o vplivih na okolje vsebuje:
1. opis zatečenega stanja okolja, na katerega lahko projekt vpliva, vključno z rezultati meritev obstoječih obremenitev (ničelno stanje),
 2. opis značilnosti projekta in izkaz o njegovi skladnosti s tehničnimi in drugimi predpisi,

3. opis in oceno pričakovanih vplivov projekta na okolje, vključno z opisom optimizacijskih metod vrednotenja,
4. opis in oceno okoljevarstvenih ukrepov, izbrane tehnologije in materialov, vključno z utemeljitvijo njihove izbire glede na alternativne možnosti, ateste in certifikate,
5. opis in oceno obremenitev ter spremenjenega stanja okolja, ki so posledica vplivov projekta, vključno z oceno potencialne celotne in integralne obremenitve okolja,
6. opis območja in navedbo oseb v primerih, ko so predpisani posebni ukrepi in določena odškodnina za nevarnost ali razvrednotenje okolja, z oceno ustreznosti,
7. opozorila glede celovitosti projekta in poročila ter težav pri njuni pripravi,
8. povzetek poročila s sklepno oceno, ki je razumljiv širši javnosti.

(2) Poročilo mora vsebovati tudi vse potrebne tehnične in grafične sestavine v obliki, ki je primerna za javno predstavitev, razen če so le te že sestavina projekta samega.

(3) Poročilo o vplivih na okolje lahko izdela samo za to pooblaščen pravn ali fizična oseba.

(4) Vrste obremenitev, ki so vidik presoje, vrste in obseg presoje, metodologijo za izdelavo poročila o vplivih na okolje ter pogoje za pridobitev in način pridobivanja pooblastila iz prejšnjega odstavka predpiše minister po predhodnem mnenju ministrov iz tretjega odstavka 54. člena tega zakona.

57. člen **(obvezna presoja in presoja v drugih primerih)**

(1) Vlada glede na velikost in naravo posega ter okoljske značilnosti lokacije predpiše:

1. vrste posegov v okolje, za katere je presoja vplivov na okolje vedno obvezna,
2. vrste posegov ter pogoje in merila, ki morajo biti izpolnjeni, da je presoja vplivov na okolje obvezna tudi zanje,
3. vrste posegov, pri katerih za presojo vplivov na okolje zadošča poročilo, ki vsebuje samo posamezne posebne analize oziroma delne elaborate.

(2) Na pobudo ministrstev ali subjektov iz 2., 3. in 5. točke prvega odstavka 4. člena tega zakona lahko ministrstvo odloči, da se v posameznih primerih nameravanih posegov v okolje, ki niso zajeti v 2. in 3. točki prejšnjega odstavka, izvede presoja vplivov na okolje ali da se razširi obseg poročila o vplivih na okolje.

58. člen **(predhodni postopek)**

(1) Kadar je z zakonom predpisan predhodni postopek določitve pogojev za pridobitev dovoljenja za poseg v okolje, pristojno ministrstvo ali drug pristojen organ v njegovi sestavi za primere iz prejšnjega člena določi tudi obveznost presoje in obseg poročila o vplivih na okolje.

(2) Če pri izvajanju določil 57. člena tega zakona nastane dvom ali je dana pobuda na podlagi njegovega drugega odstavka, zahteva ministrstvo oziroma organ iz prejšnjega odstavka mnenje vka tega člena objavi svojo

(3) Kadar ni predpisan postopek iz prvega odstavka tega člena, lahko nosilec nameravanega posega v okolje sam zahteva od ministrstva določitev okoljevarstvenih pogojev in določitev obsega poročila o vplivih na okolje po določbah 56. člena tega zakona.

(4) Za potrebe postopka iz prvega in tretjega odstavka tega člena mora zahteva za določitev pogojev vsebovati podatke o vrsti, velikosti in naravi nameravanega posega ter o okoljskih značilnostih lokacije.

59. člen (okoljevarstveno soglasje)

(1) Kadar se v postopku za izdajo dovoljenja za poseg v okolje presojuje tudi vplivi na okolje po 57. členu tega zakona, mora organ, pristojen za odločanje, sestaviti osnutek odločbe in ga ob objavi javnega naznanila iz drugega odstavka 60. člena tega zakona poslati skupaj s projektom in preostalimi deli spisa ministrstvu v soglasje.

(2) Ministrstvo mora s potrditvijo na odločbi ali s posebnim aktom dati ali odreči soglasje (v nadaljevanju: okoljevarstveno soglasje) najkasneje v 30 dneh od dneva, ko mu pristojni organ iz prejšnjega odstavka pošlje predlog odločbe po opravljeni javni obravnavi.

(3) Če ministrstvo okoljevarstveno soglasje odreče, mora navesti razloge, zaradi katerih meni, da nameravani poseg ni sprejemljiv, oziroma zahtevati dopolnitev ali spremembo projekta.

(4) Če za varovanje zdravja ljudi, živali in rastlin, varstvo pri delu in druge oblike varstva pred nevarnostmi ter varstvo naravnih dobrin ni predpisano posebno soglasje pred izdajo dovoljenja za poseg v okolje, morajo pristojna ministrstva ministrstvu na njegovo zahtevo dati mnenje pred izdajo okoljevarstvenega soglasja najkasneje v 20 dneh od dneva, ko je bila podana zahteva.

(5) Dovoljenje za poseg v okolje, izdano v nasprotju z drugim odstavkom tega člena, je nično.

60. člen (sodelovanje javnosti)

(1) Organ iz prvega odstavka prejšnjega člena, pristojen za odločanje, zagotovi javno predstavitev osnutka odločbe in poročila iz 56. člena tega zakona oziroma celotnega projekta, če poročilo ne vsebuje vseh potrebnih sestavin iz drugega odstavka navedenega člena, in zagotovi njegovo javno obravnavo ter javno zaslišanje nosilca posega v okolje.

(2) Javno naznanilo z navedbo kroga prizadetih oseb, kraja in časa predstavitve, obravnave in zaslišanja iz prejšnjega odstavka, se objavi v sredstvih javnega obveščanja in oznani na krajevno običajen način. Javno naznanilo vsebuje tudi povzetek poročila o vplivih na okolje s sklepno oceno in način dajanja mnenj ter pripomb javnosti. Javna predstavitev mora trajati najmanj 15 dni.

(3) Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov v postopku ponovnega odločanja javna predstavitev, obravnava in zaslišanje niso potrebni, kadar gre samo za uskladitev z okoljevarstveno naravnanimi pripombami in mnenji iz prvotne javne predstavitve.

(4) Organ iz prvega odstavka tega člena objavi svojo odločitev, vključno z okoljevarstvenim soglasjem v sredstvih javnega obveščanja v osmih dneh od dneva izdaje soglasja. Odločitev mora vsebovati tudi obrazloženo navedbo o upoštevanju mnenj in pripomb iz javne predstavitve, obravnave in zaslišanja.

(5) Stroške za izvedbo javne predstavitve, obravnave in objave krije nosilec nameravanega posega v okolje.

61. člen **(presoja izpolnjenosti pogojev)**

(1) Kadar so za izdajo uporabnega ali drugega dovoljenja za poseg v okolje, za katerega je bilo izdano okoljevarstveno soglasje, predpisani tehnični pregled, poskusno obratovanje ali drug predhodni postopek, mora biti v njegovo izvedbo vključeno ministrstvo zaradi ugotovitve skladnosti izvedenega posega v okolje s sestavinami projekta, ki so bile predmet presoje vplivov na okolje.

(2) Kadar je predpisano poskusno obratovanje, se skladnost iz prejšnjega odstavka ugotavlja na podlagi s projektom določenega obratovalnega monitoringa.

(3) Dovoljenje iz prvega odstavka tega člena, izdano v nasprotju z določbami tega člena, je nično.

62. člen **(spremenjeni pogoji)**

(1) Če se po izdaji okoljevarstvenega soglasja, vendar še pred izdajo dovoljenja iz prejšnjega člena, bistveno spremenijo z zakonom ali na njegovi – podlagi izdanim predpisom določeni okoljevarstveni pogoji, ki so bili podlaga za soglasje, lahko ministrstvo zahteva od nosilca posega dopolnitev projekta in poročila ter na tej podlagi z njegovo privolitvijo spremembo odločbe o dovolitvi posega v okolje.

(2) Če bi sprememba obsega ali načina obratovanja, določenega z obratovalnim dovoljenjem, povzročila spremembo vplivov na okolje, mora obratovalec predhodno pridobiti spremembo obratovalnega dovoljenja z vidika spremenjenih okoljevarstvenih pogojev.

(3) V postopku spremembe odločbe po prvem odstavku tega člena se ne uporabljajo določbe 60. člena tega zakona.

63. člen **(obveščanje sosednjih držav)**

Če bi nameravani poseg v okolje lahko neposredno vplival na okolje v sosednjih državah, ministrstvo preko ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve, ob izpolnjenem pogoju vzajemnosti, te države obvesti o nameravanem posegu in jim pošlje projekt nameravanega posega in poročilo o njegovih vplivih na okolje.

2. Sanacijski programi

64. člen **(dolžnost izdelave in izvedbe)**

(1) Nosilcu iz drugega odstavka 28. člena in zavezancu iz drugega odstavka 36. člena tega zakona ministrstvo v odločbi o odreditvi priprave in izvedbe sanacijskega programa določi vrsto, obseg in roke sanacije.

(2) Nosilec in zavezanec iz prejšnjega odstavka morata pred začetkom izvajanja sanacije pridobiti soglasje ministrstva. Pristojna ministrstva morajo na zahtevo ministra temu dati mnenje pred izdajo soglasja.

(3) V soglasju iz prejšnjega odstavka se lahko roki izvedbe, določeni v terminskem planu sanacijskega programa, skrajšajo ali podaljšajo.

(4) Med izvajanjem sanacijskega programa lahko ministrstvo na zahtevo povzročitelja čezmerne obremenitve enkrat podaljša posamezne roke, določene v terminskem planu sanacijskega programa, če za podaljšanje obstajajo upravičeni razlogi.

65. člen **(subsidiarna obveznost republike in lokalne skupnosti)**

(1) V primerih, ko je za odpravo virov in posledic obremenitev okolja odgovorna republika, zagotovi pripravo in izvedbo sanacijskega programa ministrstvo, pristojno za varstvo posamezne naravne dobrine.

(2) Prednostni vrstni red sanacij po prejšnjem odstavku določi Vlada.

(3) Če gre za posledico posega v okolje lokalnega pomena, zagotovi pripravo in izvedbo sanacijskega programa ter določi prednostni vrstni red sanacije lokalna skupnost.

(4) V primerih iz prvega odstavka tega člena zagotovi za svoje območje pripravo in izvedbo sanacijskega programa mestna občina.

66. člen **(vsebina sanacijskega programa)**

(1) Sanacijski program vsebuje zlasti:

1. analizo obremenitev in obremenjenosti okolja,
2. variantne tehnološke in druge rešitve,
3. oceno dolgoročne upravičenosti izbranih rešitev z vidika vplivov na okolje,
4. terminski plan izvajanja programa,
5. finančni načrt, vključno s prikazom stroškov odškodnin za razvrednotenje in nevarnost za okolje.

(2) Sanacijski program vsebuje tudi vzpostavitev novega ali nadomestitev prejšnjega stanja okolja.

(3) Obvezna strokovna podlaga sanacijskega programa je študija z vsebino poročila o vplivih na okolje iz 56. člena tega zakona.

(4) Vrste sanacijskih programov, obseg in podrobnejšo vsebino ter metodologijo za pripravo sanacijskega programa ter način sodelovanja javnosti predpiše minister po predhodnem mnenju ministrov, pristojnih za posamezno naravno dobrino.

VII. SPREMLJANJE STANJA IN INFORMACIJE O OKOLJU

1. Spremljanje stanja okolja

67. člen **(monitoring stanja okolja)**

(1) V republiki se spremljajo naravni pojavi, onesnaženost in onesnaževanje okolja (monitoring stanja okolja).

(2) Spremljanje naravnih pojavov obsega opazovanje in nadzorovanje meteoroloških, hidroloških, erozijskih, seizmoloških, radioloških in drugih geofizikalnih naravnih pojavov (monitoring naravnih pojavov).

(3) Spremljanje onesnaženosti okolja obsega opazovanje in nadzorovanje emisij v tleh, vodah in zraku, živalskega in rastlinskega sveta ter zdravstveno ekoloških razmer (emisijski monitoring).

(4) Spremljanje onesnaževanja okolja obsega opazovanje in nadzorovanje emisij v tla, vode in zrak (emisijski monitoring).

68. člen **(dolžnosti republike in lokalnih skupnosti)**

(1) Vzpostavitev in delovanje republiške mreže monitoringa naravnih pojavov in emisijskega monitoringa zagotavlja republika neposredno ali kot javno službo. Pri tem se v sredstvih javnega obveščanja in drugače zagotavlja redno obveščanje javnosti, lokalnih skupnosti in drugih zainteresiranih organizacij o podatkih monitoringa ter s tem povezana opozorila. Republika zagotavlja tudi zgodnje obveščanje pred možnimi nevarnostmi.

(2) Pri nalogah iz prejšnjega odstavka se zagotavljata tudi intervencijski monitoring in spremljanje emisij razpršenih virov onesnaževanja.

(3) Kadar je podrobnejši ali poseben monitoring iz prejšnjih odstavkov v interesu drugih oseb ali lokalnih skupnosti, ga te zagotavljajo po dogovoru z ministrstvom, pristojnim za posamezno vrsto monitoringa.

(4) Mestna občina obvezno zagotavlja vzpostavitev in delovanje podrobnejše in posebne mreže emisijskega monitoringa in spremljanje emisij razpršenih virov onesnaževanja na svojem območju.

(5) V primeru iz prvega odstavka tega člena se lahko posamezne naloge monitoringa kot obvezna koncesija naložijo posamezniku, podjetju ali drugi organizaciji s področja letalskega in pomorskega prometa ali drugim osebam.

69. člen **(pristojnost za republiški monitoring)**

(1) Monitoring naravnih pojavov zagotavlja ministrstvo v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za zaščito in reševanje.

- (2) Emisijski monitoring zagotavljajo:
1. za tla, vodo in zrak, vključno s hrupom in sevanji: ministrstvo v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za kmetijstvo in gozdarstvo, ter ministrstvom, pristojnim za zdravstvo,
 2. za rastlinstvo in živalstvo: ministrstvo, pristojno za kmetijstvo in gozdarstvo, v sodelovanju z ministrstvom, in ministrstvom, pristojnim za naravne vrednote,
 3. za zdravstveno ekološke razmere: ministrstvo, pristojno za zdravstvo, v sodelovanju z ministrstvom.

(3) Klasifikacijo pojavov, ki so predmet monitoringa, in skupna metodološka izhodišča predpiše Vlada.

(4) Zasnovo monitoringa in metodologijo za izvajanje ter pogoje za usposobljenost izvajalcev monitoringa iz prvega in drugega odstavka tega člena, kakovost opreme in potrebne akreditivne ter načine rednega obveščanja javnosti predpišejo ministri s pravilniki skladno s svojimi pristojnostmi iz prejšnjih odstavkov.

70. člen (dolžnosti drugih oseb)

(1) Obratovalni monitoring, ki ga mora pri opravljanju svoje dejavnosti zagotavljati onesnaževalec sam ali po drugih osebah, obsega:

1. emisijski monitoring posameznega vira,
2. imisijski monitoring kot posledico svojih obremenitev v okolju, po potrebi pa tudi monitoring naravnih pojavov, če s svojo dejavnostjo vpliva nanje.

(2) Povzročitelj tveganja mora zagotoviti preventivni monitoring zaradi preprečevanja nastanka čezmernih obremenitev ali nevarnosti za okolje.

(3) Povzročitelj obremenitve mora opraviti tudi ves potreben monitoring učinkov sanacijskih ukrepov. Kadar v skladu z določbami tega zakona izvaja sanacijo republika ali lokalna skupnost, zagotovi tudi potreben monitoring učinkov sanacijskih ukrepov.

(4) Minister v sodelovanju z drugimi pristojnimi ministri predpiše vrste emisij, imisij in pojavov, ki so predmet monitoringa iz prejšnjih odstavkov, ter metodologijo vzorčenja, merjenja in evidentiranja podatkov.

(5) S predpisom iz prejšnjega odstavka se določijo primeri, v katerih se zaradi posebnosti monitoringa ta določi z odločbo ministra.

(6) Minister predpiše tudi pogoje, ki jih morajo izpolnjevati izvajalci monitoringa, kakovost opreme in potrebne akreditivne.

71. člen (podatki monitoringa)

(1) Osebe iz prejšnjega člena morajo podatke emisijskega in preventivnega monitoringa sporočiti ministrstvu, podatke imisijskega monitoringa in monitoringa učinkov sanacijskih ukrepov pa ministrstvu, pristojnim po 69. členu tega zakona.

(2) Način in obliko sporočanja podatkov iz prejšnjega odstavka predpišejo ministri, pristojni za posamezno vrsto monitoringa.

(3) Podatke iz prvega odstavka tega člena in podatke iz 69. člena tega zakona hranijo pristojna ministrstva in so uradni.

72. člen (preverjanje kakovosti monitoringa)

(1) Republika kot javno službo zagotavlja preverjanje kakovosti monitoringa stanja okolja, ki obsega preverjanje kakovosti meritev, izvajanja metodologij, usposobljenosti kadrov in kakovosti opreme izvajalcev.

(2) Izvajalec javne službe iz prejšnjega odstavka je lahko samo oseba z uradno priznano usposobljenostjo za preverjanje kakovosti po predpisih, ki urejajo akreditiranje in certificiranje na področju standardizacije.

(3) Ocena javne službe iz prvega odstavka tega člena je podlaga za pridobitev oziroma odvzem pooblastil oziroma akreditivov izvajalcem monitoringa stanja okolja.

2. Informacijski sistem varstva okolja

73. člen (namen in nosilec)

(1) Ministrstva zagotavljajo vodenje in vzdrževanje informacijskega sistema varstva okolja.

(2) Informacijski sistem varstva okolja vsebuje zlasti baze podatkov o:

1. naravnih prvinah, pojavih, dejavnikih in ekosistemih,
2. naravnih dobrinah,
3. obremenitvah, obremenjevanju in obremenjenosti okolja,
4. porabi snovi in energije,
5. nevarnih snoveh,
6. nastajanju in razprostranjenosti odpadkov,
7. emisijah po virih,
8. povzročiteljih obremenitev okolja,
9. delih okolja s statusom ogroženosti in zavarovanosti,
10. poškodbah okolja, ekoloških nesrečah in zlorabah okolja,
11. zdravstveno ekoloških razmerah prebivalstva,
12. objektih in napravah, namenjenih varstvu okolja.
13. sredstvih oziroma stroških varstva okolja,
14. javnih službah ter o organizacijah in ustanovah, ki se ukvarjajo z varstvom okolja, ter o njihovih pooblastilih,
15. predpisih, standardih in normativih varstva okolja,
16. stanju tehnike in tehnologije ter meroslovja na področju varstva okolja.

(3) Vsebino, izvajalce in nosilce katastrov, registrov, evidenc in drugih baz podatkov iz prejšnjega odstavka, poročevalske enote, metodologije zbiranja, shranjevanja, obdelave in sporočanja podatkov, njihovo uradnost ter obveznost vključevanja v mednarodne informacijske sisteme predpišejo pristojni ministri.

(4) Poročevalske enote iz prejšnjega odstavka so dolžne predložiti podatke za potrebe informacijskega sistema varstva okolja na predpisan način.

(5) Vlada predpiše strukturo, skupne osnove in vrste ter stopnje agregiranosti podatkov informacijskega sistema varstva okolja.

74. člen (statistika okolja)

Minister v sodelovanju z drugimi pristojnimi ministri določi predlog statistik okolja, ki se izvajajo v okviru nacionalnega programa statističnih raziskovanj.

3. Poročilo o stanju okolja

75. člen
(poročilo o stanju okolja)

(1) Ministrstvo v sodelovanju z drugimi ministrstvi letno pripravi poročilo o stanju okolja v republiki.

(2) Poročilo iz prejšnjega odstavka obravnava in sprejme Državni zbor.

(3) Po sprejetju se poročilo objavi tako, da je dostopno javnosti.

76. člen
(vsebina poročila)

(1) Poročilo iz prejšnjega člena vsebuje zlasti podatke o:

1. stanju in spremembah okolja,
2. ekoloških vplivih na zdravje prebivalstva,
3. škodah v okolju,
4. izvajanju nacionalnega programa varstva okolja in operativnih načrtov,
5. sanacijskih programih in drugih izvedenih ukrepih,
6. raziskavah okolja in uvajanju novih tehnologij in izdelkov,
7. finančnih tokovih na področju varstva okolja,
8. delovanju republiških organov in organov lokalnih skupnosti ter izvajanju javnih služb varstva okolja,
9. pomembnih mednarodnih dogajanjih na področju varstva okolja,
10. potrebnih in prednostnih nalogah in ukrepih na področju varstva okolja,
11. druge podatke, pomembne za varstvo okolja.

VIII. FINANCIRANJE VARSTVA OKOLJA

1. Stroški povzročitelja obremenitve okolja

77. člen
(redni stroški)

(1) Za zmanjšanje in ohranjanje obremenitev okolja pod dopustno ravniyo krije povzročitelj obremenitve stroške:

1. lastnih ukrepov (investicijski in obratovalni stroški, stroški monitoringa iz 70. člena tega zakona, obveščanja javnosti idr.),
2. storitev javnih služb in drugih dejavnosti varstva okolja.

(2) Povzročitelj obremenitve krije tudi stroške sanacije oziroma vzpostavitve novega ali nadomestitve prejšnjega stanja okolja pri izkoriščanju naravnih dobrin, vključno s stroški spremljanja in nadzora njihovih učinkov.

78. člen
(odškodnine in nadomestila za razvrednotenje in nevarnost)

(1) Povzročitelj razvrednotenja okolja ali nevarnosti za okolje mora plačati odškodnino ali zagotoviti drugačno nadomestilo za:

1. zmanjšano uporabno vrednost nepremičnine,
2. zmanjšano kakovost bivalnega okolja.

3. zmanjšano vrednost nepremičnine in izgubljeni dobiček.

(2) Vrste posegov v okolje, merila za določanje njihovega vplivnega območja in merila za določanje najnižje odškodnine po prejšnjem odstavku predpiše Vlada, ob soglasju Državnega zbora.

(3) Vlogi za dovolitev posega v okolje iz prejšnjega odstavka mora povzročitelj razvrednotenja in nevarnosti priložiti pogodbo z oškodovanci o višini odškodnine oziroma dokazilo, da je bil sprožen postopek za njeno določitev pred sodiščem.

(4) Ob kršitvi določbe prejšnjega odstavka je dovoljenje za poseg v okolje nično.

(5) Določbe tega člena ne izključujejo pogodb o odškodninah med povzročitelji obremenitev in prizadetimi osebami v drugih primerih.

(6) Za posege v okolje, ki bistveno vplivajo na obremenitev in razvrednotenje bivalnega okolja, imajo prebivalci, ki živijo v tem okolju, pravico do nadomestila, davčnih olajšav, subvencij ter oprostitve dajatev in prispevkov. Obliko nadomestil določi Vlada na podlagi meril iz drugega odstavka tega člena.

79. člen **(stroški odprave posledic poškodb in zlorabe okolja)**

(1) Povzročitelj poškodbe okolja krije vse stroške odprave njenih posledic, zlasti pa:

1. stroške nujnih intervencij ob poškodbi za omejitev in preprečitev škodljivih posledic za okolje in zdravje ljudi;
2. lastne in posredne stroške sanacije, vzpostavitve novega ali nadomestitve prejšnjega stanja in monitoringa učinkov sanacije in učinkov posledic poškodbe;
3. stroške za preprečitev nastanka enakih ali podobnih poškodb okolja;
4. stroške odškodnin osebam, neposredno prizadetim zaradi posledic poškodbe okolja.

(2) Če je povzročiteljev poškodbe več, pa se ne da ugotoviti delež posameznega povzročitelja, krijejo stroške solidarno.

(3) Kadar je poškodba posledica zlorabe okolja, mora povzročitelj plačati nadomestilo za degradacijo in uzurpacijo okolja. Merila za izračunavanje višine nadomestila in način njegovega plačila predpiše Vlada. Nadomestilo plača povzročitelj na podlagi odločbe, ki jo izda upravni organ iz 92. člena tega zakona, in je v višini 50% prihodek proračuna republike, 50% pa prihodek proračuna lokalne skupnosti.

80. člen **(taksa in povračilo)**

(1) Onesnaževalec plača takso za obremenjevanje vode, tal, zraka in za ustvarjanje odpadkov.

(2) Porabnik naravne dobrine, katere lastnik je republika ali lokalna skupnost, plača za njeno izkoriščanje in rabo povračilo.

(3) Osnova za plačilo takse je vrsta in količina onesnaževanja, za plačilo povračila pa vrsta in obseg izkoriščanja in rabe naravne dobrine.

(4) Višino takse in povračila, način njunega obračunavanja, odmere ter plačevanja in merila za znižanje in oprostitev plačevanja predpiše Vlada. Pri čezmerni obremenitvi se višina takse stopnjuje, odvisno od količine in trajanja.

(5) Za naravne dobrine lokalnega pomena določi povračila iz drugega odstavka tega člena lokalna skupnost. Kadar onesnaževanje zadeva samo prebivalce lokalne skupnosti, lahko ta predpiše tudi takse iz prvega odstavka tega člena.

2. Olajšave in spodbude

81. člen (določanje)

(1) O znižanju ali oprostitvi takse za obremenjevanje med izvajanjem sanacijskih del odloči ministrstvo na zahtevo onesnaževalca, ki mora zahtevi priložiti sanacijski ali drug program zmanjšanja onesnaževanja. Znižanje ali oprostitev takse za obremenjevanje ne sme trajati dlje od povprečnega časa za izvedbo istovrstnih investicijskih del. Zoper odločbo o znižanju ali oprostitvi takse je dovoljena pritožba.

(2) Vlada lahko predpiše kavcije ali druge oblike varščine za proizvajalce, ki organizirano zagotavljajo vračilo izrabljenih ali neuporabnih naprav, tehnologij, izdelkov oziroma njihove embalaže ali na drug organiziran način zmanjšujejo negativne učinke svojega delovanja, ter za potrošnike, ki izrabljene ali neuporabne naprave, tehnologije ali izdelke oziroma njihovo embalažo vrnejo proizvajalcu.

3. Javni stroški varstva okolja

82. člen (splošni stroški)

- (1) Republika zagotavlja sredstva za financiranje:
1. upravnih, strokovnih in nadzornih nalog republike na področju varstva okolja,
 2. monitoringa iz prvega in drugega odstavka 68. člena tega zakona,
 3. informacijskega sistema varstva okolja,
 4. ukrepov za spodbujanje posegov v okolje, s katerimi se občutno zmanjšuje poraba snovi in energije ter preprečuje in zmanjšuje obremenjevanje okolja,
 5. olajšav, spodbud, nadomestil ali odškodnin v zvezi z odvzemom ali omejitvijo pravic zaradi zavarovanega naravnega bogastva ali njegovega dela,
 6. subvencij in spodbud za lokalne javne službe, naprave in tehnologije varstva okolja ter za okolje neoporečne tehnologije in izdelke,
 7. raziskav in razvojnih projektov varstva okolja,
 8. posebnih oblik izobraževanja in osveščanja v zvezi z okoljem,
 9. pomoči društvom, interesnim združenjem in drugim nevladnim organizacijam za varstvo okolja,
 10. republiških javnih služb varstva okolja, s katerimi se zagotavljajo storitve, katerih uporabniki niso določljivi ali katerih uporaba ni izmerljiva,
 11. drugih dejavnosti varstva okolja, kadar jih zaradi javnih koristi na področju varstva okolja zagotavlja republika.

(2) Lokalna skupnost zagotavlja sredstva iz prejšnjega odstavka, če gre za naloge varstva okolja lokalnega pomena.

83. člen
(stroški gospodarjenja in obveznega ukrepanja)

(1) Republika in lokalna skupnost zagotavljata financiranje varovanja, ohranjanja in gospodarjenja z naravnimi dobrinami, kadar so v njuni lasti.

(2) Republika in lokalna skupnost zagotavljata sredstva za kritje stroškov obveznega ukrepanja.

(3) Stroške iz prejšnjega odstavka si delita republika in lokalna skupnost glede na obseg, vrsto in obliko obremenitve in njenih posledic. Ob sporu krije do njegove rešitve celotne stroške republika. V primeru četrtega odstavka 65. člena tega zakona krije stroške mestna občina.

4. Skladi

84. člen
(Ekološko razvojni sklad Republike Slovenije)

(1) Ekološko razvojni sklad Republike Slovenije (v nadaljevanju: Sklad) se ustanovi kot finančna organizacija za kreditiranje naložb na področju varstva okolja s posojili z ugodno obrestno mero.

(2) Sklad je javnopravna oseba s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, določenimi z zakonom in pravili Sklada. Sklad je delniška družba. Firma Sklada je: Ekološko razvojni sklad Republike Slovenije, d.d.. Sedež Sklada je v Ljubljani.

(3) Sklad posluje v svojem imenu in za svoj račun, v svojem imenu in za tuj račun ter v tujem imenu in za tuj račun.

(4) Ustanovni kapital Sklada znaša 10.000.000 SIT in je razdeljen na delnice. Delnice so navadne in glasijo na ime Republike Slovenije.

(5) Vprašanja v zvezi s pristopom drugih delničarjev in z izdajanjem delnic se uredijo s pravili Sklada, tako da delež drugih pravnih in fizičnih oseb ne preseže 33% kapitala.

85. člen
(organi Sklada)

(1) Sklad upravlja upravni odbor, ki ima predsednika in štiri člane. Imenuje in razrešuje ga Vlada.

(2) Delo Sklada nadzoruje nadzorni odbor, ki ima predsednika in devet članov. Imenuje in razrešuje jih Državni zbor na predlog Sveta za varstvo okolja.

(3) Sklad zastopa in njegovo poslovanje vodi direktor Sklada, ki ga na podlagi javnega razpisa imenuje in razrešuje upravni odbor.

86. člen
(pravila Sklada)

- (1) Upravni odbor sprejme pravila Sklada, s katerimi se uredijo:
1. notranja organizacija in način poslovanja Sklada,
 2. pooblastila za zastopanje,
 3. naloge in mandat članov upravnega in nadzornega odbora ter direktorja,
 4. druga pomembnejša vprašanja v zvezi z organizacijo in poslovanjem Sklada.

- (2) S pravili, ki urejajo poslovanje Sklada, se uredijo oziroma določijo tudi:
1. način in pogoji ohranjanja realne vrednosti trajnega kapitala ter drugi ukrepi v zvezi z zaščito pred riziki poslovanja Sklada,
 2. obseg jamstvenega kapitala, njegov mnogokratnik, ki ga ne sme preseči celotna aktiva, in primere morebitnega jamstva republike,
 3. omejitve glede največjega možnega posojila oziroma skupnega zneska posojil enemu posojilojemalcu.

(3) K pravilom Sklada, k naložbeni politiki Sklada in finančnemu načrtu, k zaključnemu računu in poročilu o poslovanju ter k imenovanju in razrešitvi direktorja Sklada da soglasje Vlada.

87. člen (sredstva Sklada)

- (1) Sredstva Sklada se pridobivajo:
1. iz sredstev, pridobljenih po zakonu, ki ureja lastninsko preoblikovanje podjetij,
 2. iz sredstev, pridobljenih na podlagi zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o urejanju naselij in drugih posegih v prostor,
 3. iz sredstev, pridobljenih s podeljevanjem koncesij za republiške javne službe na področju ravnanja z odpadki,
 4. z dotacijami in darili domačih in tujih oseb ter tujih držav,
 5. s posojili domačih in tujih oseb ter tujih držav in mednarodnih finančnih ustanov na podlagi zakona,
 6. iz prihodkov, ustvarjenih z lastnim poslovanjem in naložbami.

(2) O vsaki zadolžitvi iz 5. točke prejšnjega odstavka odloča Vlada.

(3) Sredstva za ustanovitev Sklada se zagotovijo v republiškem proračunu.

(4) Sklad lahko izjemoma pridobiva sredstva tudi na podlagi zakona o republiškem proračunu.

88. člen (uporaba sredstev Sklada)

- (1) Sredstva Sklada se uporabljajo za kreditiranje naložb:
1. republiških javnih služb varstva okolja,
 2. obveznih lokalnih javnih služb varstva okolja,
 3. v naprave in tehnologije varstva okolja,
 4. v tehnologije in izdelke, neoporečne za okolje,
 5. pri izvedbi sanacijskih programov povzročiteljev obremenitev.

(2) Sredstva Sklada se lahko uporabljajo tudi za kreditiranje naložb republike v zvezi z obveznim ukrepanjem in manjkajočih sredstev za izvedbo nacionalnega programa varstva okolja ter za izdajanje garancij in zavarovanj za naložbe iz prvega odstavka.

(3) Postopek javnega razpisa, podrobnejše pogoje za pridobitev in namene porabe sredstev določi upravni odbor Sklada s posebnim pravilnikom v skladu z zakonom.

(4) Nadzor nad poslovanjem Sklada opravlja organizacija, pooblaščen za opravljanje ekonomsko finančne revizije.

(5) O poslovanju Sklada poroča upravni odbor Vladi, nadzorni odbor pa Državnemu zboru enkrat letno ali na njuno vsakokratno zahtevo.

89. člen **(skladi za okolje lokalnih skupnosti)**

Če lokalna skupnost za spodbujanje dejavnosti varstva okolja, ki so lokalne narave, ustanovi sklad za okolje, se za njegovo delovanje smiselno uporabljajo določbe 84. do 88. člena tega zakona.

IX. SVET ZA VARSTVO OKOLJA

90. člen **(vloga in položaj)**

(1) Za spremljanje stanja na področju varstva okolja Državni zbor ustanovi Svet za varstvo okolja (v nadaljevanju: Svet).

(2) Svet ima enajst članov, ki jih imenuje Državni zbor iz vrst strokovnjakov in predstavnikov nevladnih organizacij s področja varstva okolja. Člani Sveta ne morejo biti predstavniki upravnih in drugih državnih organov.

(3) Svet je pri svojem delu neodvisen in samostojen.

91. člen **(naloge)**

(1) Svet obravnava, sprejema stališča, daje mnenja in pobude ter obvešča javnost o:

1. stanju in trendih na področju varstva okolja;
2. strategiji nacionalne politike varstva okolja, njeni usklajenosti z mednarodnimi usmeritvami in nacionalnem programu varstva okolja;
3. usklajevanju razvojnih interesov republike;
4. normativnem urejanju varstva okolja;
5. delovanju republike in lokalnih skupnosti na področju varstva okolja;
6. posameznih perečih vprašanih obremenjevanja okolja,
7. pobudah javnosti,
8. drugih nalogah, določenih z aktom o njegovi ustanovitvi.

(2) Svet lahko daje pobude ali posreduje varuhu pravic državljanov svoje mnenje v zadevah iz njegove pristojnosti.

X. NALOGE UPRAVE

92. člen **(splošne naloge varstva okolja)**

(1) Splošne strokovne in z njimi povezane upravne naloge varstva okolja v republiki so:

1. priprava nacionalne strategije varstva okolja,
2. priprava in spremljanje uresničevanja nacionalnega programa varstva okolja in operativnih načrtov za varstvo okolja,
3. priprava predpisov, smernic in priporočil s področja varstva okolja,
4. priprava študij ranljivosti okolja,
5. presoja vplivov nameravanih posegov na okolje,
6. določanje okoljevarstvenih pogojev za izkoriščanje, uporabljanje in upravljanje naravnih dobrin, če z zakonom ni določeno drugače,
7. priprava ukrepov varstva okolja,
8. priprava strokovnih podlag v zvezi z javnimi stroški, dajatvami, spodbudami in olajšavami na področju varstva okolja,
9. priprava predlogov raziskovalnih in razvojnih projektov varstva okolja,
10. priprava predlogov za vključevanje okoljevarstvenih vsebin v izobraževalne programe na vseh stopnjah in osveščanje javnosti v zvezi z okoljem,
11. vodenje informacijskega sistema varstva okolja,
12. druge zadeve, določene s tem ali drugim zakonom ali na njuni podlagi izdanim predpisom.

(2) Naloge iz prejšnjega odstavka opravlja Zavod za varstvo okolja v sestavi ministrstva.

(3) V primeru zadev varstva okolja lokalnega pomena opravlja naloge iz prvega odstavka tega člena zavod ali druga služba ene ali več lokalnih skupnosti, v primeru mestne občine pa zavod.

93. člen **(naloge geološke, seizmološke in geofizikalne službe)**

(1) Strokovne in z njimi povezane upravne naloge geološke, seizmološke in geofizikalne službe obsegajo monitoring ter drugo evidentiranje geofizikalnih pojavov, rajonizacijo in kategorizacijo, analitične, proučevalne, prognostične in druge strokovne naloge, ki se nanašajo zlasti na:

1. zagotavljanje geoloških raziskav nacionalnega pomena,
2. nadzor in verifikacijo geoloških raziskav, ki niso nacionalnega pomena,
3. splošne geološke evidence in sestavo litosfere,
4. potresne in druge dinamične pojave naravnega in umetnega izvora,
5. erozijske in druge geološke, procese, ki nastajajo v vrhnjih plasteh zemeljske skorje in vplivajo na njen razvoj in sestavo,
6. lastnosti in sestavo tal ter njihovo onesnaženost,
7. težnostno in druga polja naravnega in umetnega izvora.

(2) V okviru službe iz prejšnjega odstavka se opravljajo tudi naloge, ki se nanašajo na varstvo in zaščito pred potresi, geološkimi in drugimi nevarnostmi, zgodnje opozarjanje, preprečevanje in sanacijo, na varnost objektov in naprav, na tovrstne evidence, na mnenja in soglasja, določena z zakonom, ter na izmenjavo podatkov, vključno z mednarodno.

(3) Naloge iz prejšnjih odstavkov in z njimi povezane upravne naloge opravlja Geofizikalni zavod kot organ v sestavi ministrstva.

94. člen (meteorološke in hidrološke naloge)

(1) Splošne strokovne naloge meteorološke in hidrološke službe obsegajo monitoring in drugo evidentiranje meteoroloških in hidroloških stanj, njihovo rajonizacijo, opravljanje analitičnih, proučevalnih, prognostičnih in drugih strokovnih nalog, ki se nanašajo zlasti na:

1. pojave in procese v atmosferi in hidrosferi,
2. klimatologijo ter medsebojno vplivanje hidrosfere in atmosfere,
3. izvajanje meteorološke obveščevalne službe v okviru svetovne meteorološke mreže,
4. meteorološke in hidrološke naloge energetskega in okoljevarstvenega pomena;
5. spremljanje kakovosti zraka, padavin in voda,
6. ionizirajoča sevanja v ozračju in njihove premike.

(2) V okviru službe iz prejšnjega odstavka se opravljajo tudi naloge, ki izvirajo iz zahtev varstva okolja, vodnega gospodarstva, obrambe, prometa in zvez, kmetijstva in gozdarstva, industrije, gradbeništva, zdravstva, turizma in drugih dejavnosti, ter naloge, ki se nanašajo na varstvo in zaščito pred škodljivim delovanjem meteoroloških in hidroloških pojavov, na meteorološko varnost zračne in pomorske plovbe, na uporabniške prognoze, na obveščanje in na evidence ter izmenjavo podatkov.

(3) Naloge iz prejšnjih odstavkov in z njimi povezane upravne naloge opravlja Hidrometeorološki zavod kot organ v sestavi ministrstva.

(4) Zavod iz prejšnjega odstavka opravlja tudi naloge nacionalnega meteorološkega in hidrološkega centra ter s tem povezane naloge, ki izvirajo iz mednarodnih obveznosti.

95. člen (naloge upravljanja in pospeševanja)

(1) Naloge upravljanja javnih služb varstva okolja v republiki in naloge pospeševanja na področju varstva okolja so:

1. načrtovanje razvoja, organiziranja in opravljanja javnih služb varstva okolja iz drugega odstavka 25. člena tega zakona,
2. priprava strokovnih podlag za podeljevanje koncesij za opravljanje javne službe varstva okolja iz drugega odstavka 25. člena tega zakona,
3. strokovni nadzor nad izvajalci javnih služb ali zadev varstva okolja iz drugega odstavka 25. člena tega zakona,
4. investicijsko načrtovanje, vzdrževanje in gospodarjenje z republiški objekti in napravami za opravljanje dejavnosti ali zadev varstva okolja,
5. pospeševanje naložb v varstvo okolja,
6. strokovne naloge za Sklad,
7. priprava in izvajanje sanacijskih programov varstva okolja,
8. druge naloge, določene s tem ali drugim zakonom ali predpisom, izdanim na njuni podlagi.

(2) Naloge iz prejšnjega odstavka opravlja direkcija v sestavi ministrstva oziroma Zavod iz drugega odstavka 92. člena tega zakona.

(3) Naloge iz prvega odstavka tega člena, ki se nanašajo na obvezne lokalne javne službe varstva okolja, opravlja komunalna direkcija ali druga ustrezna služba ene ali več lokalnih skupnosti.

96. člen
(inšpekcijsko nadzorstvo)

(1) Inšpekcijsko nadzorstvo zadev varstva okolja obsega nadzorstvo nad izvajanjem določb tega in drugih zakonov ter predpisov s področja varstva okolja in nadzorstvo nad izvajanjem predpisanih ali odrejenih ukrepov varstva okolja.

- (2) Nadzorstvo iz prejšnjega odstavka obsega zlasti:
1. nadzor nad izvedenimi posegi v okolje in med njihovim izvajanjem, nad obremenjevanjem in povzročitelji obremenitev z vidika njihovih emisij in po njih povzročenih imisij ter možnosti za njihov nastanek,
 2. nadzor nad stanjem tal, vode, zraka in odpadkov, nad stanjem imisij in splošnih ekoloških razmer,
 3. nadzor nad upravljanjem in izkoriščanjem naravnih dobrin z vidika okoljevarstvenih pogojev,
 4. nadzor nad izvajanjem dejavnosti javnih služb varstva okolja,
 5. ekološki nadzor nad uvozom in začasnim uvozom,
 6. nadzor nad izvajanjem ukrepov varstva okolja in s tem povezano izrekanje prepovedi.

(3) S predpisi iz prvega odstavka 27. in prvega ter drugega odstavka 30. člena tega zakona se določijo primeri, v katerih je za izdajo dovoljenja, predpisanega za poseg v okolje, treba pridobiti poprejšnje soglasje inšpektorata.

(4) Naloge iz prejšnjih odstavkov opravlja Inšpektorat za varstvo okolja v sestavi ministrstva, če za posamezne naloge ni predpisano drugače.

97. člen
(pogoji za opravljanje nalog)

(1) Ena ali več lokalnih skupnosti lahko ustanovi nadzorno službo za varstvo okolja, mestna občina pa jo mora ustanoviti.

(2) Če je ustanovljena nadzorna služba iz prejšnjega odstavka, jo lahko ministrstvo pooblasti za opravljanje posameznih dejanj in strokovnih nalog v zvezi z inšpekcijskim nadzorstvom iz prejšnjega člena.

(3) Pooblastilo iz prejšnjega odstavka se lahko da samo osebam nadzorne službe, ki izpolnjujejo pogoje, predpisane za republiške inšpektorje.

98. člen
(pogoji za opravljanje nalog)

Minister predpiše posebne pogoje glede usposobljenosti za opravljanje posameznih nalog iz tega poglavja.

XI. ZBORNICA IZVAJALCEV

99. člen
(položaj in članstvo)

(1) V gospodarsko zbornico se združujejo pravne in fizične osebe, ki opravljajo dejavnost varstva okolja na trgu ali v okviru javne službe.

(2) Osebe iz prejšnjega odstavka v skladu z zakonom ustanovijo v okviru zbornice iz prejšnjega odstavka samostojno združenje za področje varstva okolja.

XII. KAZENSKE DOLOČBE

100. člen (prekrški)

(1) Z denarno kaznijo najmanj 100.000 tolarjev se kaznuje za prekršek podjetje ali druga pravna oseba ali posameznik, ki stori prekršek v zvezi s samostojnim opravljanjem dejavnosti:

1. če se ne zavaruje pred odgovornostjo za škodo, ki jo lahko povzroči z ekološko nesrečo (11. člen);
2. če ne zagotavlja javnosti podatkov o lastnem obremenjevanju okolja (tretji odstavek 14. člena);
3. če krši obveznost uporabe ali pogoje za uporabo javne dobrine, ki se zagotavlja z obvezno javno službo varstva okolja (drugi odstavek 25. člena in prvi odstavek 26. člena);
4. če krši predpisan režim sanacije (drugi odstavek 28. člena);
5. če krši predpisana pravila varstva ali ravnanja (29. člen ter prvi in drugi odstavek 30. člena);
6. če ravna v nasprotju z naloženim ravnanjem (tretji in četrti odstavek 30. člena);
7. če uporablja premično napravo za varstvo okolja ali opravlja poskusno obratovanje ali postopek brez dovoljenja (prvi in peti odstavek 32. člena);
8. če ravna v nasprotju z odločbo o začasnem zavarovanju posamezne naravne dobrine ali njenega dela (prvi odstavek 34. člena);
9. če ravna v nasprotju z odrejenimi izjemnimi ukrepi (prvi odstavek 35. člena);
10. če ne izvrši ali če ravna v nasprotju z odrejenimi inšpekcijskimi ukrepi (prvi odstavek 36. člena);
11. če ravna v nasprotju s prepovedjo obratovanja, uporabe snovi, tehnološkega postopka ali izdelka ali s prepovedjo opravljanja dejavnosti (tretji in četrti odstavek 36. člena);
12. če ravna v nasprotju z omejitvijo dejavnosti ali delovanja (prvi odstavek 37. člena);
13. če ravna v nasprotju s predpisanimi opozorili, priporočili ali izrednimi ukrepi (prvi in drugi odstavek 38. člena);
14. če ravna v nasprotju z določeno obveznostjo opozoril, napotil in priporočil prebivalstvu (tretji odstavek 38. člena);
15. če da v promet surovine, polizdelke ali izdelke brez označbe o obremenjevanju okolja (39. člen);
16. če ne določi pooblaščenca za okolje ali če določi pooblaščenca, ki ne izpolnjuje predpisanih pogojev, ali če ne sporoči, koga je imenoval za pooblaščenca in kakšna so njegova pooblastila (prvi, drugi in peti odstavek 41. člena);
17. če ne vodi ekološkega knjigovodstva in ne posreduje podatkov ha predpisan način (prvi in drugi odstavek 42. člena);
18. če pri izvajanju posega v okolje ravna v nasprotju s sestavinami projekta, ki so predmet okoljevarstvenega soglasja (59. člen);
19. če v določenem roku ne izdela sanacijskega programa (prvi odstavek 64. člena);
20. če brez soglasja prične z izvajanjem sanacijskega programa (drugi odstavek 64. člena);
21. če ne opravlja obvezne koncesije skladno z odločbo, s katero je bila naložena (peti odstavek 68. člena);
22. če kot onesnaževalec, povzročitelj tveganja ali povzročitelj obremenitve ne zagotovi obratovalnega monitoringa, preventivnega monitoringa ali monitoringa učinkov sanacijskih ukrepov (prvi, drugi in tretji odstavek 70. člena);

23. če kot izvajalec monitoringa krši predpisane pogoje ali predpisano kakovost opreme (šesti odstavek 70. člena);
24. če kot onesnaževalec, povzročitelj tveganja ali povzročitelj obremenitve ne sporoča podatkov monitoringa ali jih ne sporoča na predpisan način in v predpisani obliki (prvi in drugi odstavek 71. člena);
25. če kot poročevalska enota ne sporoči ali ne sporoči pravočasno podatkov za potrebe informacijskega sistema varstva okolja (četrti odstavek 73. člena).

(2) Z denarno kaznijo najmanj 10.000 tolarjev se kaznuje za prekršek odgovorna oseba podjetja ali druge pravne osebe, ki stori dejanje iz prejšnjega odstavka.

(3) Z denarno kaznijo najmanj 10.000 tolarjev se kaznuje za prekršek odgovorna oseba ministrstva, organa ali organizacije v njegovi sestavi ali drugega državnega organa ali službe lokalne skupnosti, ki stori dejanje iz prvega odstavka tega člena.

(4) Z denarno kaznijo najmanj 10.000 tolarjev se kaznuje za prekršek posameznik, če stori dejanje iz 3., 4., 5., 6., 7., 9. ali 12. točke prvega odstavka tega člena.

(5) Če je imel prekršek iz 3. do 14., 16., 17. ali 19. do 23. točke prvega odstavka tega člena za posledico ogrožanje življenja in zdravja ljudi, uničenje ali poškodbo ali kritično obremenjenost okolja ali zlorabo okolja, se pravna oseba kot storilec prekrška ali posameznik, ki stori prekršek v zvezi s samostojnim opravljanjem dejavnosti, kaznuje z denarno kaznijo najmanj 500.000 tolarjev, odgovorna oseba pravne osebe, ki stori tak prekršek, pa z denarno kaznijo najmanj 50.000 tolarjev.

(6) Če je imel prekršek iz 3., 4., 5., 6., 7., 9. ali 12. točke prvega odstavka tega člena za posledico ogrožanje življenja in zdravja ljudi, uničenje ali poškodbo ali kritično obremenjenost okolja ali zlorabo okolja, se posameznik, ki stori tak prekršek, kaznuje z denarno kaznijo najmanj 50.000 tolarjev.

(7) Republiški inšpektor, pristojen za nadzorstvo na področju varstva okolja, policist in pooblaščenca oseba iz 97. člena tega zakona takoj na kraju samem izterja denarno kazen 10.000 tolarjev za lažji prekršek iz 5. in 13. točke prvega odstavka tega člena od tistih, ki jih zaloti pri prekršku. S predpisi iz 29. člena, prvega ter drugega odstavka 30. člena in prvega ter drugega odstavka 38. člena tega zakona se določi, kaj se šteje za lažji prekršek po tem odstavku.

Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. [32/93](#)) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

»XIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

101. člen (predpisi Vlade)

- (1) Vlada najkasneje v 9 mesecih po uveljavitvi tega zakona določi ali predpiše:
1. merila za določitev razmerja plačil za koncesijo (drugi odstavek 21. člena);
 2. merila in način uveljavljanja prednostne pravice pri pridobitvi koncesije ter primere in pogoje za brezplačno podelitev koncesije na demografsko ogroženih območjih (sedmi odstavek 21. člena);

3. vrste posegov v okolje, za katere je presoja vplivov na okolje obvezna, in druge primere presoje (prvi odstavek 57. člena);
4. klasifikacijo pojavov, ki so predmet monitoringa, in skupna metodološka izhodišča (tretji odstavek 69. člena);
5. strukturo, skupne osnove in vrste ter stopnje agregiranosti podatkov informacijskega sistema varstva okolja (peti odstavek 73. člena);
6. vrste posegov v okolje, merila za določanje njihovega vplivnega območja in za določanje višine odškodnine (drugi odstavek 78. člena);
7. merila za izračunavanje in način plačevanja nadomestila za degradacijo in uzurpacijo okolja (tretji odstavek 79. člena);
8. višino takse in povračila, način obračunavanja, odmere in plačila ter merila za znižanje in oprostitev plačila (četrti odstavek 80. člena).

(2) Vlada najkasneje v 6 mesecih po uveljavitvi tega zakona izda predpise iz prvega in drugega odstavka 27. člena tega zakona.

102. člen (predpisi ministra)

Minister najkasneje v 9 mesecih po uveljavitvi tega zakona uskladi obstoječe predpise ali predpiše:

1. metodologije, standarde in normative obveznih lokalnih javnih služb (četrti odstavek 26. člena);
2. klasifikacijo odpadkov, ravnanja in pogoje (drugi odstavek 30. člena);
3. primere, za katere je ekološka kontrola blaga in tehnologije pri uvozu in začasnem uvozu obvezna, primere, za katere se izvoz, uvoz, začasen uvoz ter tranzit določenega blaga in tehnologije čez območje republike prepovejo, in primere, ko je za to treba pridobiti predhodno soglasje ministrstva (prvi odstavek 31. člena);
4. način izvajanja ekološke kontrole blaga in tehnologije pri uvozu in začasnem uvozu (drugi odstavek 31. člena);
5. seznam premičnih naprav in postopkov za varstvo okolja, za katerih uporabo ali preizkus je potrebno dovoljenje (šesti odstavek 32. člena);
6. opozorila, priporočila in izredne ukrepe (prvi odstavek 38. člena);
7. pogoje za pooblaščenca za varstvo okolja (drugi odstavek 41. člena);
8. vsebino in način vodenja ekološkega knjigovodstva (drugi odstavek 42. člena);
9. pogoje in način za pridobitev ter uporabo znaka za okolje (drugi odstavek 43. člena);
10. načela ekosistemske členitve in metodologijo za izdelavo študij o ranljivosti okolja (drugi odstavek 52. člena);
11. podrobnejšo vsebino in metodologijo za študijo za celovito presojo vplivov na okolje (četrti odstavek 54. člena);
12. vrste obremenitev, vrste in obseg presoje ter metodologijo za izdelavo poročila o vplivih na okolje in pogoje za pridobitev pooblastila za njegovo izdelavo (četrti odstavek 56. člena);
13. vrste sanacijskih programov, obseg in podrobnejšo vsebino ter metodologijo za pripravo sanacijskega programa (četrti odstavek 66. člena);
14. vrste emisij, imisij in pojavov, ki so predmet monitoringa, metodologijo vzorčenja, merjenja in evidentiranja ter pogoje za izvajalce monitoringa in kakovost opreme ter potrebne akreditivne (četrti, peti in šesti odstavek 70. člena);
15. posebne pogoje glede usposobljenosti (98. člen).

103. člen (predpisi ministrov)

Pristojni ministri najkasneje v 9 mesecih po uveljavitvi tega zakona uskladijo obstoječe predpise ali predpišejo:

1. zasnovo monitoringa ter metodologijo za izvajanje in pogoje za usposobljenost izvajalcev monitoringa naravnih pojavov in imisijskega monitoringa, kakovost opreme in potrebne akreditive ter načine rednega obveščanja javnosti (četrti odstavek 69. člena);
2. način in obliko sporočanja podatkov monitoringa (drugi odstavek 71. člena);
3. vsebino, izvajalce in nosilce baz podatkov, poročevalske enote, metodologije zbiranja, shranjevanja, obdelave in sporočanja podatkov, njihovo uradnost ter obveznost vključevanja v mednarodne informacijske sisteme (tretji odstavek 73. člena).

104. člen (nacionalni program)

(1) Ministrstvo, pristojno za varstvo okolja, pripravi v 12 mesecih po uveljavitvi tega zakona predlog nacionalnega programa varstva okolja.

(2) Ministrstvo, pristojno za varstvo okolja, pripravi v 18 mesecih po uveljavitvi tega zakona študijo iz drugega odstavka 51. člena tega zakona, občine pa v 24 mesecih po uveljavitvi tega zakona študijo iz tretjega odstavka istega člena.

105. člen (prenehanje veljavnosti)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati:

1. zakon o varstvu zraka (Uradni list SRS, št. 13/75),
2. zakon o varstvu pred hrupom v naravnem in bivalnem okolju (Uradni list SRS, št. 15/76 in 29/86), razen določbe 7., 8. in 9. člena,
3. zakon o zagotavljanju in uporabi sredstev za varstvo okolja (Uradni list SRS, št. 2/90),
4. zakon o ravnanju z odpadki (Uradni list SRS, št. 8/78 in 29/86),
5. določba 3. člena, razen 5. točke prvega odstavka v delu, ki se nanaša na urejanje javnih parkirišč in 7. točke prvega odstavka ter tretjega odstavka tega člena; določbe 4., 5. in 6. člena, prvi odstavek 7. člena ter 11. in 14. člena zakona o komunalnih dejavnostih (Uradni list SRS, št. 8/82),
6. zakon o seizmološki službi (Uradni list SRS, št. 14/78 in 42/86), razen 4., 6. in 10. člena.

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona se preneha uporabljati zakon o hidrometeoroloških dejavnostih, pomembnih za vso državo (Uradni list SFRJ, št. 18/88 in 63/90) in določbe 18. in 19. člena zakona o tujih vlaganjih (Uradni list SFRJ, št. 77/88).

(3) Določbe 16., 18. in 19. člena zakona o varstvu pred hrupom v naravnem in bivalnem okolju in določbe prvega in drugega odstavka 11. člena zakona o sanitarni inšpekciji (Uradni list SRS, št. 8/73 in 9/85) se uporabljajo do sprejetja predpisov na podlagi 27., 28. in 30. člena tega zakona.

(4) Predpisi, izdani na podlagi zakonov iz 1. do 6. točke prvega odstavka tega člena, se uporabljajo do izdaje novih.

106. člen (uskladitev)

Predpisi lokalnih skupnosti se v zadevah varstva okolja uskladijo z določbami tega zakona najkasneje v devetih mesecih po njegovi uveljavitvi oziroma od sprejetja predpisov in po zagotovitvi drugih pogojev, ki jih določa zakon.

107. člen
(vzpostavitev inšpekcije in preimenovanje)

(1) Do ustanovitve inšpektorata za varstvo okolja opravljajo naloge iz 96. člena tega zakona in naloge iz prve alineje 74. člena zakona o vodah (Uradni list SRS, št. 38/81 in Uradni list RS, št. 15/91-I) ter naloge iz 1., 10. in 11. točke 3. člena zakona o sanitarni inšpekciji organi vodnogospodarske in sanitarne inšpekcije ter druge inšpekcijske službe v skladu s svojimi pristojnostmi.

(2) Hidrometeorološki zavod Republike Slovenije nadaljuje z delom z delovnim področjem, določenim s tem zakonom, in z imenom Hidrometeorološki zavod kot organ v sestavi ministrstva.

(3) Seizmološki zavod Republike Slovenije nadaljuje z delom z delovnim področjem, določenim s tem zakonom, in z imenom Geofizikalni zavod kot organ v sestavi ministrstva.

108. člen
(organiziranje Sklada)

(1) Ekološko razvojni sklad Republike Slovenije se organizira in začne poslovati s 1. 7. 1993 oziroma z dnem, ko Republika Slovenija vplača sredstva, predvidena z republiškim proračunom.

(2) Do organiziranja in pričetka poslovanja Sklada opravlja naloge iz 88. člena tega zakona ministrstvo.

(3) Na podlagi zaključnega računa sklada za sofinanciranje programov varstva okolja, ustanovljenega na podlagi zakona o zagotavljanju in uporabi sredstev za varstvo okolja (Uradni list SRS, št. 2/90), se prenesejo na Sklad tudi sredstva in obveznosti do virov sredstev navedenega sklada.

(4) Na Sklad se prenesejo tudi odprte terjatve do posojil, danih za namene varstva okolja v okviru proračunskih sredstev ministrstva, po stanju na dan ustanovitve Sklada.

109. člen
(uskladitev obveznosti)

(1) Povzročitelj obremenitve mora uskladiti svoje delovanje z obveznostmi, ki mu jih nalaga ta zakon, v rokih, ki bodo določeni s predpisi, potrebnimi za izvajanje določb zakona, ki se nanašajo na obveznosti povzročitelja obremenitve, če s predpisi iz četrtega odstavka 105. člena tega zakona ali drugimi veljavnimi predpisi niso že določeni.

(2) Sanacijski programi, ki se izvajajo ob uveljavitvi tega zakona, se izvedejo po veljavnih predpisih, če se še niso pričeli izvajati, pa je treba pridobiti soglasje iz drugega odstavka 64. člena tega zakona.

(3) Določbe tega zakona o presoji vplivov na okolje se začnejo uporabljati v roku, ki se določi s predpisom iz 57. člena tega zakona, za že začete postopke za izdajo dovoljenja za poseg v okolje pa se lahko uporabijo le s privolitvijo nosilca posega.

(4) Do izdelave študije ranljivosti okolja iz 51. člena tega zakona se zanjo šteje kartografska dokumentacija prostorskih sestavin dolgoročnih planov občin, ki je do določitve

stopnje varovanja okolja pred obremenitvami tudi obvezno izhodišče po 53. členu tega zakona.

110. člen
(prenehanje članstva)

Javnim gospodarskim zavodom in javnim podjetjem, ki opravljajo dejavnosti varstva okolja, preneha članstvo v splošni gospodarski zbornici z dnem, ko se reorganizirajo po določbah zakona, ki ureja gospodarske javne službe.

111. člen
(prenos v lastnino)

Voda, mineralne surovine, prosto živeče divje živali, ribe in druge prosto živeče oziroma prosto rastoče vodne živali in rastline v odprtih vodah in v ribolovnem morju preidejo v lastnino republike z dnem uveljavitve tega zakona in se izkažejo v bilancah, ki jih izdelajo pristojna ministrstva v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za finance, v enem letu po uveljavitvi tega zakona.

112. člen
(pričetek veljavnosti zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o varstvu okolja – ZVO-A (Uradni list RS, št. [1/96](#)) spreminja 101. člen zakona tako, da se glasi:

»101. člen
(predpisi Vlade)

- (1) Vlada najkasneje v 9 mesecih po uveljavitvi tega zakona določi ali predpiše:
1. merila za določitev razmerja plačil za koncesijo (drugi odstavek 21. člena);
 2. primere in pogoje za brezplačno podelitev koncesije na demografsko ogroženih območjih (osmi odstavek 21. člena);
 3. vrste posegov v okolje, za katere je presoja vplivov na okolje obvezna, in druge primere presoje (prvi odstavek 57. člena);
 4. klasifikacijo pojavov, ki so predmet monitoringa, in skupna metodološka izhodišča (tretji odstavek 69. člena);
 5. strukturo, skupne osnove in vrste ter stopnje agregiranosti podatkov informacijskega sistema varstva okolja (peti odstavek 73. člena);
 6. vrste posegov v okolje, merila za določanje njihovega vplivnega območja in za določanje višine odškodnine (drugi odstavek 78. člena);
 7. merila za izračunavanje in način plačevanja nadomestila za degradacijo in uzurpacijo okolja (tretji odstavek 79. člena);
 8. višino takse in povračila, način obračunavanja, odmere in plačila ter merila za znižanje in oprostitvev plačila (četrti odstavek 80. člena).

(2) Vlada najkasneje v 6 mesecih po uveljavitvi tega zakona izda predpise iz prvega in drugega odstavka 27. člena tega zakona.«;

dodaja nov 111.a člen tako, da se glasi:

»111.a člen

(1) Obstoječa pravica upravljanja, rabe ali izkoriščanja naravne dobrine, ki je v lasti Republike Slovenije ali lokalne skupnosti, se uresničuje v obsegu, na način in pod pogoji, določenimi v pravnomočnem aktu, s katerim je bila pridobljena.

(2) Pri podeljevanju koncesij po določbah 21. člena ali pri podeljevanju dovoljenj po določbah 22. člena tega zakona se ne sme posegati v pravico iz prejšnjega odstavka.«;

dodaja nov 111.b člen tako, da se glasi:

»111.b člen

Za pravico iz prvega odstavka prejšnjega člena tega zakona se šteje pravica, ki je bila pridobljena z:

1. vodnogospodarskim dovoljenjem za rabo voda iz 49. člena zakona o vodah (Uradni list SRS, št. 38/81 in 29/86 ter Uradni list RS, št. 15/91),
2. aktom o vpisu vodne pravice iz 71. člena zakona o vodah (Uradni list SRS, št. 16/74) v vodno knjigo oziroma 79. člena zakona o vodah (Uradni list SRS, št. 38/81, 29/86 ter Uradni list, št. 15/91),
3. vodnogospodarskim soglasjem za stalni odvzem mivke, peska, proda in kamna iz 2. člena strokovnega navodila o načinu odvzemanja mivke, peska, proda in kamna (Uradni list SRS, št. 27/84),
4. dovoljenjem za gospodarski ribolov iz 14. člena zakona o morskem ribištvu (Uradni list SRS, št. 25/76, 29/86 in 47/87),
5. aktom o oddaji v uporabo območja, na katerem je dovoljeno postavljati priprave za gojitev in lov rib in drugih morskih živali iz 23. člena zakona o morskem ribištvu,
6. dovoljenjem za športni ribolov iz 12. člena zakona o morskem ribištvu,
7. aktom o izročitvi v upravljanje ribiškega okoliša iz 19. člena zakona o sladkovodnem ribištvu (Uradni list SRS, št. 25/76 in 42/86),
8. aktom o oddaji ribiškega okoliša ali njegovega dela za intenzivno gojitev rib iz 22. člena zakona o sladkovodnem ribištvu,
9. aktom o izročitvi lovišča v upravljanje iz 23. člena zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju lovišč (Uradni list SRS, št. 25/76 in 29/86),
10. aktom o dodelitvi obale, pripadajočih zemljišč in morja v upravljanje za uporabo za opravljanje luške dejavnosti iz 5. in 20. člena zakona o lukah (Uradni list SRS, št. 7/77 in 29/86),
11. dovoljenjem za raziskovanje rudnin iz 15. člena zakona o rudarstvu (Uradni list SRS, št. 17/75, 29/86 in 24/89),
12. dovoljenjem za izkoriščanje rudnin iz 26. člena zakona o rudarstvu in
13. dovoljenjem za pridobivanje drugih rudnin iz 54. člena zakona o rudarstvu.«;

dodaja nov 111.c člen tako, da se glasi:

»111.c člen

Do uveljavitve zakonov iz 16., 17. in 18. člena tega zakona se koncesija lahko podeli brez javnega razpisa:

1. izvajalcu javne službe,
2. imetniku koncesije na naravni dobrini za podaljšanje časa trajanja koncesije ali za povečanje njenega obsega in
3. imetniku obstoječe pravice upravljanja, rabe ali izkoriščanja naravne dobrine za njeno podaljšanje ali za povečanje njenega obsega.«;

ter vsebuje naslednjo končno določbo:

»4. člen

Ta zakon prične veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«.